

รวมเรียงร้อย.. เรื่องราวจากใจ

Siriraj Palliative Care Day 2013

Theme "Achieving universal coverage of palliative care: dispelling the myths."

วันที่ 27-29 พฤศจิกายน 2556

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

เรื่องเล่าจากใจ

ศูนย์บรรเทาทุกข์ สิริราช
Siriraj Palliative Care Center

เรื่องเล่าจากใจ

ที่ปรึกษา : ผศ.นพ.วิศิษฐ์ วามวาณิชย์

บรรณาธิการอำนวยการ : ผศ.พญ.กวีวัฒน์ วีรกุล

ผศ.นพ.รุ่งนรินทร์ ประดิษฐ์สุวรรณ

พญ.ประณมาภรณ์ จันทร์ทอง

นพ.ศุภการ เตชัสอนันต์

รองบรรณาธิการอำนวยการ : พว. ดร.ยุวดี เกตส์มพันธ์

พว. วัฒนา กุลนาถศิริ

บรรณาธิการ : พว. สาลินี สยามะวณิชย์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : พว. ราตรี จิมฉลอง

ISBN: 978-616-279-395-0

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พฤศจิกายน 2556

จำนวนพิมพ์ : 1,000 เล่ม

ออกแบบปก : บริษัทต้นไทร ศรีเอช จำกัด

จัดพิมพ์โดย : คณะกรรมการดำเนินการ Palliative Care

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และศูนย์บริการ ศิริราช

พิมพ์ที่ : บริษัท พี.เอ.สียิ่ง จำกัด

โทรศัพท์ 0-2881-9890

คำนิยม

เรื่องทุกเรื่องที่เราเขียนทุกท่านได้บรรจุรังสรรค์จากประสบการณ์ชีวิตที่ได้เกี่ยวข้องในการดูแลพยาบาลผู้ป่วยระยะสุดท้ายที่ได้ถูกบรรจุลงในหนังสือล้วนมีคุณค่า เช่นเดียวกับชีวิตทุกชีวิตที่ถูกกล่าวถึงซึ่งมีศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเปี่ยมมนุษย์ เรื่องราวจากใจถึงใจที่ถูกถ่ายทอดเป็นเรื่องราวแสดงให้เห็นความหมายของชีวิตและความสัมพันธ์ทางจิตวิญญาณที่มนุษย์พึงมีให้กันซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่กำลังประสบสถานการณ์เดียวกันและบุคลากรทางการแพทย์ที่ให้การดูแลรักษาผู้ป่วยเหล่านี้ขอชื่นชมและขอบคุณผู้มีส่วนร่วมทุกท่านที่ร่วมกันทำสิ่งดีๆ เช่นนี้ให้เกิดขึ้นในสังคม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์วิศิษฐ์ วามวานิชย์

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราช

คำนิยม

ในปัจจุบันเป็นโลกของการใช้ความรู้ในการดูแลผู้ป่วยเพราะความรู้เป็นพื้นฐานในการดูแลผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพสูง โดยทั่วไปความรู้ที่ใช้ในการดูแลผู้ป่วยสามารถหาได้จากตำรา หนังสือ หรือสื่อจาก internet แต่ความรู้จากแหล่งดังกล่าวมีข้อจำกัดคือขาดเกร็ดเล็กเกร็ดน้อย ในการนำลงสู่การปฏิบัติให้สำเร็จได้ง่าย การหาความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ การได้ความรู้จากเรื่องเล่าเพราะเรื่องเล่าเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้เล่าสามารถนำเรื่องราวที่ได้ปฏิบัติ มาร้อยเรียงให้เห็น โดยมักจะมีการสอดแทรกเกร็ดเล็กเกร็ดน้อย หรือเทคนิคที่ได้นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

สำหรับผู้ป่วย Palliative Care ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ป่วยที่มีความซับซ้อน ความรู้ที่ได้จากตำราั้นอาจไม่ลึกซึ้งเท่ากับความรู้ที่ได้จากเรื่องเล่าของผู้ที่มีประสบการณ์ตรง ซึ่งจะทำให้เราทราบถึงบริบทของการดูแลและวิธีการดูแลอย่างลึกซึ้ง

เรื่องเล่าสามารถเร้าพลัง ความสวยงามของถ้อยคำ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกมีส่วนร่วม จะอยากอ่านต่อ เรื่องเล่าถูกปลูกฝังเข้าไปในความคิด ความจำได้อย่างอัศจรรย์ เรื่องเล่าในเอกสารนี้แต่ละเรื่องจะช่วยให้ท่านเข้าใจบริบทในการดูแลผู้ป่วย Palliative Care เป็นอย่างดี แต่ละวรรคตอน จะมีความรู้ ที่ฝังลึก ที่กลั่นกรองออกมาจากปลายปากกา ท่านจะสามารถเข้าใจการดูแลผู้ป่วย Palliative Care ได้อย่างชัดเจน

ขอให้ความรู้ที่ท่านได้จากการอ่านเรื่องราวทั้งหมดในหนังสือเล่มนี้ นำมาทางท่าน ให้เข้าใจการดูแลผู้ป่วย Palliative Care เป็นอย่างดีและส่งผลต่อให้ผู้ป่วยของท่านมีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีจากการดูแลของท่าน

พว. ดร.ยวดี เกตสัมพันธ์

รองหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ด้านบริการ

สารบัญ

...Last Kiss...	6
หอมดอกกระถินการ์	12
ชีวิตไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ	14
ลุงบุญชู.....หักสู้ผู้ยิ่งใหญ่	19
ศรสอนชีวิต	23
จินตนาการ...พาพี่นางกลับบ้าน	28
ชีวิต..... ที่เลือกได้	32
หลวงพี่มาแล้ว	38
ขอเลือกทางเอง	43
หายเหนื่อย	48
ชีวิตอาจสั้น แต่รักนั้นยืนยาว	52
ลมหายใจ แห่งศรัทธา	56
การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายความตายน่ากลัว จริงหรือ	61
ความทรงจำ...ไม่รู้ลืม	65
ความทรงจำของพ่อ	70
ลูกจำ....พ่อขอโทษ	73

....Last Kiss....

อรุณศรี จันทร์เพ็ญ

โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช จังหวัดลพบุรี

หลังจากผ่านการขึ้นเวรมาตลอดคืนอย่างเหนื่อยล้าในใจก็เฝ้าคิดว่าเราเกิดมาทำไม.... ทำไมต้องมาทำงานนี้ด้วย งานที่ทั้งหนัก... ทั้งเหนื่อย...พักผ่อนก็ไม่เป็นเวลา ต้องเจอแต่ความทุกข์ทรมานของคน ที่เจ็บไข้ หลังจากที่ยืดความคิดที่ทำให้ท้อแท้ใจเหล่านั้นแล้วก็ได้แต่ปลอบใจตัวเองว่า “เดี๋ยวก็ได้ลงไปพักผ่อนแล้ว วันพรุ่งนี้ค่อยว่ากันใหม่”

ก่อนก้าวเท้าออกจากตึกสายตาได้เหลือบไปเห็นหญิงวัยกลางคน กำลังร้องไห้ฟูมฟายอย่างควบคุมสติไม่ได้ เธอคือ คุณปรางณี ภรรยาของคุณธีรวิศ ผู้ป่วยชาวต่างชาติซึ่งกำลังกระสับกระส่าย กระวนกระวายจากอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว หลังจากป่วยด้วยโรคหัวใจมายาวนานจนยากเกินเยียวยา อาการดำเินสู่วาระสุดท้ายของชีวิต

หากว่าดิฉันจะก้าวเท้าเดินลงจากตึกไปได้ เพราะเลยเวลาทำงานของดิฉันแล้ว แต่จากการที่เคยดูแลกันมานาน จากการพูดคุยสอบถามข้อมูลกับคุณปรางณี ในทุกๆ วันที่เธอมาเยี่ยมสามีของเธอด้วยความรัก และห่วงใยเหลือเกิน เธอเล่าว่าสามีของเธอเป็นคนเยอรมัน มีบุตรด้วยกัน

1 คน ตอนนีทำงานอยู่ที่ประเทศเยอรมนี ภาษาที่เธอใช้กับสามีเป็นภาษาดัช ส่วนภาษาอังกฤษสามีเธอพอสื่อสารได้เล็กน้อย เธอกับสามีของเธอตั้งใจมาใช้ชีวิตบั้นปลายอยู่ที่ประเทศไทย เพราะสามีของเธอรู้สึกผูกพันและรักประเทศไทยมาก ถึงขนาดเคยบอกกับเธอว่าอยากมาตายที่ประเทศไทย

ในช่วงที่อาการของโรคดำเนินมาถึงระยะสุดท้าย ทีมพยาบาลที่ให้การดูแลพยายามค้นหาสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจให้กับคุณอริศ คุณปรางีบอกว่าคุณอริศไม่ได้ศรัทธาในศาสนาใดๆ แต่คุณอริศศรัทธาในตัวบุคคลบุคคลที่เขาศรัทธาทำให้เราอดปลอบปลื้มใจไม่ได้ ก็คือ รัชกาลที่ 5 กับ รัชกาลที่ 9 ของเรา เขาบอกว่านั่นคือ My Hero ทางทีมเลยอนุญาตให้คุณปรางีนำพระบรมฉายาลักษณ์ของทั้ง 2 พระองค์มาตั้งบริเวณข้างเตียง ทุกครั้งที่คุณอริศมีอาการเหนื่อยหอบเราจะเห็นเขาเหลือบมองไปที่พระบรมฉายาลักษณ์ของ 2 พระองค์เหมือนจะบอกกำลังใจ

ระหว่างที่คุณอริศนอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล ภาพที่เราจะเห็นชินตา คือ คุณปรางีนั่งกุมมือคุณอริศอยู่ไม่ห่างตลอดช่วงเวลาเข้าเยี่ยมท่ามกลางเพลงโปรดภาษาดัช ที่เธอนำมาเปิดให้สามีฟัง เธอบอกในชีวิตเธอไม่มีญาติพี่น้องที่ไหน คุณอริศคือทั้งหมดของทั้งชีวิตเธอ ถ้าขาดคุณอริศไปก็ไม่ว่า เธอจะอยู่ได้อย่างไร ภาพตรงหน้าตอนนี้ คือเธอร้องไห้ฟูมฟายปานจะขาดใจ ไม่รู้จะทำอย่างไรกับสามีที่ใกล้จากเธอไปในอีกไม่กี่นาทีข้างหน้า คุณอริศเหนื่อยหอบกระสับกระส่าย เหมือน

เรื่องเล่าจากใจ

อยากจะสื่อสารให้เราเข้าใจ แต่ติดที่เขายังใส่ท่อช่วยหายใจไว้ทำให้พูด
สื่อสารกับเราไม่ได้ สายตาที่มองมายังคุณปราณีก็ยังแฝงด้วยความเป็น
ห่วงกังวลเป็นอย่างยิ่ง

ทั้งที่เหนื่อยและเพลียจนแทบจะหมดแรงแต่เมื่อเห็นภาพที่
อยู่ตรงหน้านั้น เป็นภาพที่ทำให้ดิฉันยากที่จะก้าวเท้าเดินจากไปโดยที่
ไม่ทำอะไรให้กับสามีภรรยาคู่นี้ ต้องยอมรับว่าเป็นการยากที่จะเตรียม
กิจกรรมวาระสุดท้ายให้กับชาวต่างชาติ ซึ่งต่างกันทั้งทางด้านภาษา
ความเชื่อ ความศรัทธา รวมทั้งทักษะทางด้านภาษาที่ดิฉันมีอยู่น้อยนิด
แต่ด้วยความอยากช่วยเหลือเขา ดิฉันจึงพยายามที่จะใช้ภาษาสากล
หนึ่งก็คือภาษากายรวมกับภาษาอังกฤษที่พอสื่อสารได้ ดิฉันเดินเข้าไป
สัมผัสมือของคุณปราณีพร้อมกับบิ๊บเบาๆ เพื่อเรียกสติเธอกลับมา
“คุณปราณีคะ ทำใจดีๆ ตั้งสติไว้นะคะ ตอนที่คุณอีริคเขาต่อสู้กับโรค
ของเขาจนถึงที่สุดแล้ว เราได้ให้การดูแลเขาอย่างดีที่สุด คนที่คุณอีริค
เป็นห่วงมากที่สุดตอนนี้ ก็คือคุณกับลูกของคุณ เพราะฉะนั้นตอนนี้
คุณต้องเข้มแข็ง และตั้งสติ ใช้เวลาที่เหลืออยู่ช่วยกันส่งคุณอีริคให้
หมดห่วง หมดกังวล และมีความสุขที่สุดด้วยกันนะคะ”

คุณปราณี หยดพุ่มพ่ายยกมือขึ้นปาดน้ำตา อีกมือหนึ่งบีบมือตอบ
ดิฉันเบาๆ เป็นสัญญาณว่าเธอได้ตั้งสติแล้ว ดิฉันได้บอกให้คุณปราณี
โทรศัพท์ทางไกลไปหาลูกชายที่เยอรมัน เพื่อให้เขาได้พูดกับพ่อเขา
เป็นครั้งสุดท้าย คุณปราณีจึงได้โทรศัพท์ไปหาลูกชายในทันที จากนั้น

ดิฉันจึงจับมือคุณปราณีไปวางบนมือของคุณอีริค แล้วสัมผัสเบาๆ “Eric, This is your wife’s hand.” ดิฉันได้บอกกับคุณอีริค ว่านี่คือ มือของภรรยาคุณนะ... “She loves you” เธอรักคุณนะ.... แล้วดิฉันได้ชี้ไปที่พระบรมฉายาลักษณ์ของรัชกาลที่ 5 กับ รัชกาลที่ ๙ ที่ตั้งไว้ที่ข้างเตียง “And.....those are your heroes” และหนึ่งกรูปีโร่ของคุณนะ..... “And.... now your son is in the line” และตอนนี้ลูกชายคุณก็อยู่ในสายแล้ว..... “He wants to talk to you” เขาต้องการจะพูดกับคุณ.....

ภาษาอังกฤษอันกระท่อนกระแท่นพร้อมสัมผัสที่พยายามจะทำให้แผ่วเบาที่สุดของดิฉัน ดูเหมือนจะสื่อถึงคุณอีริคได้ คุณอีริคมองตามมาทางโทรศัพท์ที่คุณปราณีเปิด speaker phone ให้เขาฟังด้วยสีหน้าอิดโรย แต่ประกายตาแฝงไปด้วยความดีใจ ลูกของคุณอีริคส่งเสียงผ่านสายโทรศัพท์ ดิฉันไม่รู้ว่คำพูดนั้นแปลว่าอะไร แต่มันคงเป็นคำพูดที่ทำให้คุณอีริคคลายความกังวลและหมดห่วงลงได้ ดิฉันสังเกตจากแววตาที่เปี่ยมไปด้วยความสุข ทั้งที่ลมหายใจยังหอบเหนื่อย คุณปราณียกมือคุณอีริคขึ้นมาจูบเบาๆ พร้อมกับสะอื้นให้ มันเหมือนมีก้อนน้ำมาอุดตันบนอกของดิฉัน มันตื้นตันอย่างบอกไม่ถูก และอดที่จะน้ำตาคลอตามภาพที่เห็นตรงหน้าไม่ได้ หากแต่หน้าที่ของดิฉันยังไม่สิ้นสุด ดิฉันต้องดิ่งสติของตัวเองกลับมาอีกครั้ง “คุณปราณีคะ” ดิฉันพูดพร้อมกับบีบมือคุณปราณีเบาๆ เพื่อเรียกสติคุณปราณี เมื่อเหลือบไปเห็นสีพระ

เรื่องเล่าจากใจ

ของคุณอิริคที่อ่อนลงเต็มที่ “บอกเขาหะคะ ว่าคุณรักเขาแค่ไหน บอกเขาไปว่าคุณเข้มแข็งขนาดไหน เขาจะได้ไม่ห่วงไม่กังวลกับคุณ” คุณปราวณีปวดหยาดน้ำตา พลังสูญดมหายใจลึกๆ เหมือนพยายามจะกลืนความรู้สึกเสียใจเหล่านั้น มีลูบเบาๆบนหลังมือคุณอิริค เธอพูดกับเขาเป็นภาษาตื๊อ ซึ่งดิฉันเองก็ไม่เข้าใจความหมาย แต่ละประโยชน์สำหรับเธอดูเหมือนมันเป็นการยากที่จะปล่อยเสียงออกไป

คุณปราวณีหันมามองหน้าดิฉันเหมือนกับจะขอกำลังใจ ดิฉันลูบที่ไหล่เธอเบาๆ พร้อมกับบอกว่า จูบลาเขาหะคะ จูบเขาเป็นครั้งสุดท้าย” คุณปราวณีก้มลงไปจูบเบาๆ ที่ริมฝีปากของคุณอิริค ทั้งๆ ที่ยังใส่ท่อช่วยหายใจ น้ำตาหยดออกมาจากตาคุณอิริค พร้อมกับรอยยิ้มน้อยๆของคนที่ไม่กล้าตาย ดิฉันก็เพิ่งจะเห็นกับตาวันนี้ ชีพจรค่อยๆ ยึดเป็นเส้นตรงเหมือนเป็นการล้าลา ช่างเป็นภาพการตายที่สวยงามที่สุด เท่าที่ดิฉันเคยได้เห็นมาตลอดการทำงานของคุณดิฉันบอกกับคุณปราวณีว่า “คุณอิริค เขาได้จากเราไปแล้วหะคะ เขาหลับสบายแล้วหะคะ” คุณปราวณียกมือของสามีมาจูบพร้อมกับสะอื้นเบาๆ ดิฉันอดที่จะชื่นชมในความเข้มแข็งของเธอไม่ได้ มีดิฉันสัมผัสหัวใจของเธอเบาๆ เป็นการปลอบโยน

หลังจากจัดการเรื่องศพของคุณอิริคเรียบร้อยแล้ว กำลังจะเคลื่อนย้ายร่างไว้วิญญาณของเขาไปยังห้องเก็บรักษาศพ คุณปราวณีเดินเข้ามาจับมือดิฉันแล้วบอกว่า “ขอบคุณหะคะ คุณพยาบาลที่คุณทำให้ดิฉันมีสติ

ในช่วงเวลาที่ยากแก่การทำใจ ขอบคุณมากนะคะ ขอบคุณที่ทำให้ดิฉัน
ได้ทำในสิ่งที่วิเศษที่สุด ที่ไม่คิดว่าจะทำให้เขาได้แบบนี้” เพียงแค่
ประโยคนี้ที่ดิฉันได้ยิน ทำให้การเสียสละเวลาของดิฉันไม่ได้สูญเปล่าเลย
ความเหน็ดเหนื่อย เมื่อยล้า จากการทำงานหายไปหมดสิ้น ความรู้สึก
ปลื้มปิติ อิ่มเอิบใจเข้ามาแทนที่ ดิฉันเดินลงมาจากตึกกับคำถามเดิม
ที่กลับเข้ามาในหัวอีกครั้ง “เราเกิดมาทำไม” “ทำไมต้องทำงานนี้ด้วย”
แต่ครั้งนี้ดิฉันมีคำตอบของคำถามนั้นแล้ว

“เราเกิดมาทำไม”

“เราเกิดมาเพื่อทำหน้าที่.....หน้าที่ของความเป็นมนุษย์ หน้าที่.....
ที่คอยช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์”

“แล้วทำไมต้องมาทำงานนี้”

“งานนี้เป็นงานที่ทำให้เราได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ได้ทำในสิ่ง
ที่น่าภูมิใจ ได้อิ่มเอิบหัวใจในทุกวินาทีที่ได้ทำ” ขอบคุณ.... ขอบคุณ
ที่ทำให้ดิฉันได้เกิดมาอยู่ในวิชาชีพนี้ วิชาชีพ....พยาบาล

หอมดอกกรรณิการ์

ศิวาเมษฐ์ แบ่งเพ็ญแข

โรงพยาบาลสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

เช้าวันจันทร์ ผมเดินดูต้นไม้ในกระถางหน้าบ้าน รู้ว่าช่วงนี้คงไม่มีต้นไม้อะไรออกดอกให้ผมชื่นชม เพราะไม่ใช่ช่วงเวลาที่ดอกไม้จะบาน แต่ผมก็เลิ่ลไปเห็นดอกไม้ดอกเล็กๆ สีขาว ก้านดอกสีส้มกลิ่นหอมอ่อนๆ “ดอกกรรณิการ์” นั่นเอง ดอกไม้ดอกเล็กๆ นี่ทำให้ผมระลึกถึงช่วงเวลาอันงดงามของผมกับคนไข้คนหนึ่งซึ่งผูกพันกันมานานกว่า 5 ปี

ผมเก็บดอกกรรณิการ์ไปฝากคนไข้ “พี่ผมเก็บดอกไม้มาฝาก” “ดอกอะไรนะคุณหมอ หารักดี หอมด้วย” “ดอกกรรณิการ์ไงพี่ ไม่รู้จักชื่อตัวเองอีก” แล้วเราก็นั่งเราะพร้อมกัน

พี่กรรณิการ์ เป็นคนไข้ของผมมาตั้งแต่ปี 2551 ป่วยเป็นมะเร็งเต้านมทั้งสองข้าง ได้รับการผ่าตัดหลายครั้ง ได้รับยาเคมีบำบัดนับครั้งไม่ถ้วน กินยาฮอร์โมนมาตลอดทุกวัน ตลอดระยะเวลาอันทุลักทุเลของการรักษา พี่ไม่เคยบ่นว่าโชคชะตา ไม่เคยท้อแท้ ไม่เคยทำเฉยตัวผมเสียอีก ที่ท้อแท้เพราะโรคภัยได้กลับมาอีกหลายครั้ง พี่ยังเคยเตือน

ผมว่า “อย่าทำอะไรคุณหมอ ถ้าคุณหมอก้อแล้วคนไข้ยังจะมีหวังอะไรได้อีก
ที่ยังสู้และเชื่อมั่นในตัวคุณหมอ” คำเตือนของพี่ทำให้ผมได้คิดและ
กลับมาสู่อีกครั้งและยังได้ใช้เป็นแนวทางในการดูแลรักษาคนไข้มาเรื่อย
จนทุกวันนี้ ขอขอบคุณหะครับพี่

ทุกครั้งที่พี่มาตามพี่ผมหัด พี่จะต้องมีน้ำผลไม้มาฝากผมและ
เจ้าหน้าที่ทุกคน พร้อมกับบอกให้ผมรักษาสภาพ บางครั้งก็พูดยิ้มๆว่า
“อ้วนขึ้นหรือเปล่า” “วันนี้คนไข้เยอะจังเลยนะ” “ดูแลสภาพด้วยนะ
เดี๋ยวป่วยไปจะไม่มีคนดูแลคนไข้” ผมก็จะยิ้มและบอกว่า “แหม! คนป่วย
มาเตือนคนไม่ป่วย” พี่ก็จะหัวเราะ

ผมเคยถามพี่ว่า ทำไมทำใจได้ พี่ตอบผมว่า “ก็คิดเสียว่ามะเร็ง
เค้ามายู่กับเรา เคื่ก็อยู่ส่วนเคื่ เรื่ก็อยู่ส่วนเรื่ ไม่เบียดเบียนกัน”
พี่เป็นคนไข้ตัวอย่างที่ผมมักจะยกขึ้นมาให้คนไข้อื่นๆ ที่เริ่มจะท้อ
ไม่อยากรักษา ผมจะพูดถึงความมีวินัย ความอดทน ความกล้าหาญและ
แนวคิดของพี่ ซึ่งผมก็คงพูดถึงพี่ตลอดไปจนกว่าผมจะเลิกรักษาคนไข้มาเรื่อย

พี่กรณีการกับผมจึงเป็นมากกว่า “คนไข้ กับ หมอ” เป็นความ
ผูกพันอันงดงาม

เช้าวันอังคาร ดอกกรณีการที่บ้านผม ไรบและรวงหล่นไปแล้ว
ทั้งไ้แต่เพียงกลี้นหอมอ่อนๆ ที่ยังคงอยู่ เทียงวันนั้นเอง ดอกกรณีการ
อีกดอกก็ได้ไรบราและหลุดร่วงไปเช่นกัน ทั้งไ้แต่เพียงกลี้นหอมกรุ่น
ที่ไม่เลือนหายไปจากใจผม หลบให้สบายนะพี่ “คนไข้ที่เป็นคุณครูของผม”

ชีวิตไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ

ทัศนีย์ ไทยนรินทร์ประเสริฐ

โรงพยาบาลศิริราช

ผู้หญิงที่มีความพร้อมในการมีลูก ถือเป็นความโชคดี ในขณะที่บางราย อาจไม่มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวัยวุฒิ คุณวุฒิ เศรษฐฐานะ เธอเคยบอกดิฉันว่า “ชีวิตหนูไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ” วัยของเธอ ควรจะอยู่ในโรงเรียนมากกว่า แต่วันนี้ เธอคือ “แม่” แม่ของลูกน้อยวัย 3 เดือน ที่เจ็บป่วย ซึ่งการรักษาให้กลับสู่สภาวะปกติตามวัย ดูจะเลือนราง เธอพาลูกมารับการรักษาที่หอผู้ป่วยด้วยอาการของ “เด็กหัวบาตร (hydrocephalus)” ครั้งนั้น เธอฝากความหวังการรักษาเต็มร้อย หวังว่าการผ่าตัด โดยทีมแพทย์ศิริราชจะช่วยให้ลูกของเธอกลับสู่ปกติ เป็นเด็กน่ารัก พัฒนาการสมวัย ช่างพูด ช่างคุยต่อไป

เมื่อมีความหวังและสายธารแห่งศรัทธา เธอจึงเป็นผู้มีจิตใจและสี้อธยาศัยที่ดีต่อแพทย์และพยาบาล รวมทั้งผู้คนรอบข้าง เมื่อเป็นเช่นนั้น การดูแลรักษาต่อเรื่องนี้ในผู้ป่วยรายนี้ คงเป็นเรื่องที่ไม่ยาก เมื่ออันเวลาผ่านไป เรื่องมิได้เป็นดังที่คาดไว้ เนื่องจากภายหลังผ่าตัดทำท่อระบายน้ำไขสันหลังจากโพรงสมอง (V-P shunt) ลูกน่าจะได้กลับบ้าน

กลับสู่อ้อมกอดแสนอบอุ่นของครอบครัว แต่แล้ว...เมฆหมอกของความทุกข์โศกเข้ามาบดบังความสุขที่เคยมี ความฝันและความหวังของเธอและครอบครัวพังทลายลง เมื่อผลตรวจชิ้นเนื้อเป็น “เนื้อร้าย”

วันที่เธอได้รับรู้เรื่องนี้ และแนวทางการดูแลสุขภาพซึ่งต้องให้ยาเคมีบำบัด เธอได้แต่มองหน้าทีมแพทย์ผู้ดูแลสลับกันไปมา ไม่มีเสียงใดๆ หลุดลอดจากปากของเธอ มีเพียงหยาดน้ำใสๆ ไหลอาบแก้มของเธอเท่านั้น ความเจ็บปวดรบกวน จมทำให้รู้สึกอึดอัด ทีมแพทย์ผู้ดูแลบอกว่า “เราจะช่วยดูแลน้องต่อไปให้ดีที่สุด” เจ็บ...ไม่มีเสียงตอบจากเธอ ดิฉันจับมืออันสั่นเทาของเธอไว้และบีบเบาๆ สัมผัสด้วยความรัก และความห่วงใย ช่วยยืนยันว่า เธอมิได้โดดเดี่ยวในโลกนี้ เธอมีทีมของเราที่จะช่วยเหลือประคับประคองลูกของเธอและจะก้าวต่อไปพร้อมกับเธอ

ในเมื่อความฝันและความหวังสูญสลายไป สำหรับเธอมีเพียงความว่างเปล่า ซึ่งความคิดนี้ก่อให้เกิดปมปัญหามากมายตามมา จากที่มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน กลับกลายเป็นช่องว่าง ที่นับวันจะห่างมากขึ้น ทุกที่ เธอเศร้าโศกเสียใจ ไม่พูดกับใคร แม้กระทั่งครอบครัวของตัวเอง และตามมาด้วยความโกรธ ความเกลียดชังทุกคน ตลอดรวมถึงโชคชะตาชีวิต วันเวลาแห่งความโหดร้ายที่เกิดขึ้นกับเธอและครอบครัว พวกเราต้องช่วยเธอให้ก้าวผ่านไปได้

ทุกครั้งที่ขึ้นปฏิบัติงาน ดิฉันแะสัมผัสทักทายพูดคุยกับเธอก่อน

เรื่องเล่าจากใจ

ทุกครั้งเพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของเธอ ดิฉันจับมือหรือบางครั้งโอบประคองเธอไว้ ซึ่งแรกๆ เธอก็จะหงุดหงิด ไม่พอใจและปฏิเสธ โดยแสดงออกด้วยความเจ็บปวด การสัมผัสด้วยความรัก ความห่วงใยนั้นมีความหมายเป็นอย่างยิ่งในเวลานี้ เพราะจะส่งผ่านความเข้าใจ ความจริงใจ ความเห็นอกเห็นใจ ตลอดจนถึงกำลังใจในยามที่จิตใจเธอบอบช้ำ

วันเวลาผ่านไป เธอตัดสินใจให้ลูกน้อยได้รับยาเคมีบำบัด การที่เธอและทีมของเราได้ร่วมกันตัดสินใจในครั้งนี้ทำให้เธอกลับมาสดใสมีเสียงหัวเราะหยอกล้อกับลูกอีกครั้ง การให้ยาเคมีบำบัดอีกหลายๆ ครั้ง ลูกของเธอไปอยู่ที่หอผู้ป่วยเฉพาะให้ยาเคมีบำบัดและเกือบทุกครั้งเธอมักจะมาเยี่ยมเยียนดิฉันเสมอมา มีสัมผัสธำมรงค์ที่ติดต่อกันเสมือนญาติมิตร เธอมักจะเรียกดิฉันว่า “คุณยาย” โดยจะเรียกแทนลูกของเธอ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยืนยันความสัมพันธ์ของเรา

เกือบหนึ่งปีลูกของเธอไม่ได้มาพักรักษาตัวอยู่ที่หอผู้ป่วยของดิฉัน แต่เมื่อกลับมาอีกครั้ง ลูกของเธอมีอาการทรุดหนัก การรักษาด้วยยาเคมีบำบัดนั้นไม่สามารถยืดชีวิตลูกน้อยต่อไปได้อีก ภายหลังทีมของเรากับเธอและครอบครัวร่วมกันตัดสินใจดูแลแบบประคับประคอง บรรเทาความเจ็บปวดและทุกข์ทรมานของลูกน้อยให้ดีที่สุด หมอบอกว่า “ลูกหนูหลานคุณยายคนนี้จะอยู่ได้อีกไม่นาน หนูรับได้ค่ะ” น้ำเสียงของเธอสิ้นเครือ สายตาบ่งบอกถึงความบอบช้ำ เสียใจ เธอกับลูกควรมีเวลาอยู่ด้วยกันให้มากที่สุด เราจึงให้เธอกับลูกอยู่มุมที่เงียบสงบ วันเวลาที่

ลูกจะอยู่ในอ้อมกอดของเธอน้อยลงทุกที สิ่งที่มาขึ้นเป็นทวิคูณ คือ ความเศร้าโศกที่เกาะกุมหัวใจของผู้เป็นแม่ พวกเราช่วยกันดูแลลูกและคอยช่วยเหลือเธอในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านจิตใจ พวกเราพลัดกันมาช่วยให้กำลังใจ ปลอบโยนและดูแลลูกเพื่อให้เธอได้พักผ่อน แต่เธอชอบนอนอยู่ใกล้ๆ ลูก แทนที่จะกลับไปพักผ่อนที่บ้าน ในเวลาเช่นนี้ธรรมชาติคงช่วยเยียวยาจิตใจได้ เราหาหนังสือสวดมนต์ให้เธอได้อ่านให้ลูกฟัง ซึ่งผลของธรรมะมิใช่ช่วยเฉพาะลูกเท่านั้น หากยังช่วยบรรเทาความทุกข์โศกของเธออีกด้วย

และแล้วถึงเวลาที่ลูกต้องพลัดพรากจากกันต่างภพภูมิ เมื่อลูกน้อยหยุดหายใจ ดวงใจของผู้เป็นแม่เหมือนหลุดลอยตามลูกน้อยไป ไม่มีเสียงร้องให้คร่ำครวญ มีเพียงดวงตาที่แดงช้ำ หมดหวัง ไร้เรี่ยวแรงดิ้นรนกอดเธอไว้สัมผัสปลอบโยน พวกเราได้ช่วยกันดูแลร่างไร้วิญญาณซึ่งเปรียบเสมือนลูกหลานของเราจนเรียบร้อย พวกเราให้เธอและลูกได้อยู่ด้วยกันเป็นครั้งสุดท้าย โดยดูแลอยู่ไม่ห่างพร้อมที่จะช่วยเหลือได้ตลอดเวลา ด้วยเศรษฐกิจ เธอจึงมอบร่างของลูกน้อยให้โรงพยาบาลเป็น “อาจารย์ใหญ่” หวังว่าบุญกุศลที่เกิดขึ้นจะได้ถึงลูกน้อย พวกเราเดินมาส่งร่างของลูกน้อยและครอบครัวของเธอที่หน้าตึก ดิฉันโทรศัพท์ไปถามไถ่ทุกข์สุขอีกสองอาทิตย์ต่อมา และไม่ลืมให้กำลังใจเธอ

หนึ่งเดือนต่อมาดิฉันได้รับโทรศัพท์จากเธอบอกว่า “เธอคิดถึงลูกมาก “หนูไม่มีอะไรดีเลย” ขณะนี้เธอคงหมดกำลังใจ รู้สึกด้อยคุณค่า

เรื่องเล่าจากใจ

ดิฉันบอกกับเธอว่า “เธอเป็นแม่ที่แสนวิเศษ มีวิญญาณของคนที่เป็นแม่ถึงไม่พร้อมในการมีลูก ก็ไม่เคยคิดทำร้ายชีวิตลูก นี่คือความดีที่ยิ่งใหญ่ของคนที่เป็นแม่” เธอตอบว่า “ขอบคุณค่ะ” น้ำเสียงนั้น ทำให้ดิฉันรู้สึกยินดี เพราะเปี่ยมไปด้วยพลัง

เมื่อไม่นานมานี้ เธอแวะมาหาดิฉันด้วยใบหน้ายิ้มแย้มสดใส เธอกล่าวขอบคุณสำหรับกำลังใจจากพวกเราทุกๆ คน โดยเฉพาะคุณยายคนนี้ ที่ทำให้เธอมีกำลังใจ แรงใจพร้อมที่ก้าวเดินต่อไปและตลอดไป

ดิฉันโชคดีที่มีโอกาสได้ดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายและครอบครัว โดยดูแลแบบองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ โดยให้ผู้ป่วยจากไปอย่างสงบ และสมศักดิ์ศรีของความเปี่ยมมนุษย์ ซึ่งมีใช้เพียงแต่เป็นหน้าที่สำคัญของพยาบาลเท่านั้น หากเป็นโอกาสที่ดิฉันจะได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อไป ดังนั้นดิฉันจะไม่ปล่อยโอกาสเหล่านี้ผ่านไป

ลงบุญชู.....นักสู้ผู้ยิ่งใหญ่

รุ่งรัตน์ เกล็ดชา, วาสนา มหาматы

โรงพยาบาลห้วยทะเล จังหวัดนครราชสีมา

ลงบุญชูเป็นผู้ป่วยมะเร็งทวารหนักระยะสุดท้ายที่ผ่านการรักษาด้วยการผ่าตัดเปิดรูทวารทางหน้าท้อง มีสายสวนคาเพื่อระบายปัสสาวะบริเวณท้องน้อย และอยู่ระหว่างการฉายรังสีรักษาจากโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา แต่สิ่งสำคัญที่สุดลงบุญชูเป็นผู้ป่วยหัวใจหนักผู้หนึ่งในบรรดาผู้ป่วยมะเร็งที่มานอนพักอยู่ที่โรงพยาบาลห้วยทะเลเพื่อรอการฉายรังสีรักษาจากโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา พร้อมกับผู้ป่วยโรคมะเร็งอีกหลายคน แต่เนื่องจากลงบุญชูเป็นผู้ป่วยที่มีขา 2 ข้างลีบเล็กจากโรคในวัยเด็กจนไม่สามารถเดินได้เหมือนผู้ป่วยคนอื่นและด้วยข้อจำกัดนี้เองจึงต้องใช้แขนแข็งแรงทั้ง 2 ข้างที่มีอยู่สร้างสรรคงานเพื่อเลี้ยงชีพให้ได้มากที่สุด ภาพการนั่งถักแหสืขาวด้วยความตั้งใจและใส่ใจในรายละเอียดของชิ้นงานบนเตียงผู้ป่วยของลงบุญชูเป็นภาพที่อยู่ในความทรงจำของเจ้าหน้าที่รวมทั้งผู้ป่วยและญาติทุกคน และในขณะเดียวกันก็อาจเป็นภาพของวิถีชีวิตท้องถิ่นดั้งเดิมของคนไทยที่หาได้ยากยิ่งในปัจจุบัน

และนี่คือสิ่งหนึ่งที่ทำให้เราได้เรียนรู้ว่า...ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม

เรื่องเล่าจากใจ

สิ่งต่างๆ รอบตัวอาจจะร้ายแรงจนเกินที่เราเองจะยับยั้งหรือแก้ไขได้ แต่ในทางกลับกันถ้าเราพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสโดยใช้สติ และความเข้มแข็งของจิตใจก็จะทำให้สามารถเผชิญและผ่านสิ่งเลวร้ายต่างๆ เหล่านั้นไปได้

ตลอดระยะเวลาของการนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาลห้วยทะเล ลุงบุญชู ได้แต่มีสติสั่นแห่งรอยยิ้มและเสียงหัวเราะสร้างบรรยากาศภายในหอผู้ป่วย ที่ตกอยู่ในความทุกข์จากการเจ็บป่วยของผู้ป่วยและญาติคนอื่นๆ ให้คลายลงได้ไม่มากนัก

เมื่อนายแสงครบแล้ว ก็ถึงวันที่ลุงบุญชูจะได้กลับบ้าน ลุงบอกว่า “ไม่ใช่จิตใจธรรมดาจะยอม แต่จิตใจที่สู้ตลอด..เลย” ลุงบุญชูนายแววความดีใจออกมาทางใบหน้าและแววตาชัดเจน ที่บ้านของลุงมีป่าเผ่ารอคอยอยู่ ลูกทั้งสามคนต่างแยกย้ายกันไปมีครอบครัวและอาศัยอยู่จังหวัดอื่นๆ โดยที่ลุงยังไม่ได้บอกเรื่องโรคที่ตัวเองเป็นให้รู้

ทางโรงพยาบาลได้ทำการวางแผนจำหน่ายลุงบุญชู เตรียมความพร้อมด้านการดูแลตนเอง มีการประสานไปยังหน่วยบริการปลายทางในการดูแลอย่างต่อเนื่อง เพราะลุงยังคงสาบสูญสภาวะทางหน้าท้อง และต้องมาเปลี่ยนสายที่โรงพยาบาลห้วยทะเลทุกเดือน ส่วนเรื่องการเดินทางกลับได้ประสานกับ อบต.ไพจิตรนิคม จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นถิ่นฐานเดิมของลุงมารับกลับ ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ดูเหมือนทุกอย่างจะเตรียมพร้อมแล้ว ไม่มีอะไรน่าเป็นห่วง แต่มีสิ่งหนึ่งที่ดูเหมือนลุงบุญชู

จะยังกังวลและยำหักยำหนากับป้าที่บ้าน คือ “อย่าลืมเตรียมตัวไปตั้ง
มาให้พวกหมอด้อยนะ” ลุงหันมาบอกอีก หลังจากคุยทางโทรศัพท์ว่า
“ที่บ้านผมมีเยอะ แต่มันเริ่มหายากแล้วผมเลยอยากให้มีให้ได้ปลูกกัน
ดอกมันสวยมากเลยนะหมอ” ลุงบุญชูพูดถึงสิ่งที่จะเตรียมมาให้เจ้าหน้าที่
ทุกคนด้วยความภูมิใจ

ตั้งแต่วันนั้นจนถึงวันนี้เวลาผ่านไปเกือบ 2 ปี จากความ
ประทับใจถักทอเป็นสัมพันธ์ภาพที่แน่นแฟ้นระหว่างลุงบุญชูกับโรงพยาบาล
ห้วยทะเล ทุกครั้งที่ลุงบุญชูมาตรวจตามนัดที่โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย
จะแวะมาเยี่ยมเยียนเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลห้วยทะเลพร้อมของฝากฝีมือป้า
ติดไม้ติดมือมาด้วยเสมอ ลุงเล่าให้เราฟังว่ามีรายได้จากการถักแหขาย
อย่างต่อเนื่อง จนถักแทบไม่ทัน สิ่งนี้ทำให้ลุงมีกำลังใจที่จะเดินบน
เส้นทางของชีวิตต่อไป

“คุณหมอครับผมมีข่าวดีจะบอก คือว่า.....” ยังไม่ทันสิ้นประโยค
ข่าวดีลุงบุญชูของเราก็ปล่อยเสียงโห่ออกมาด้วยความตื่นเต้นใจ และเมื่อ
เราได้ฟังเรื่องราวทำให้เราอดปลงบปลื้มใจไปกับลุงด้วยไม่ได้ ลุงบุญชู
เล่าให้เราฟังว่าได้รับพระราชทานบ้านเอื้ออาทร 1 หลัง ทดแทนบ้าน
หลังเดิมที่ตอนนี้อยู่แล้วและผูกพันเต็มที่

“พวกเราขอแสดงความยินดีกับลุงด้วยนะคะ นี่เป็นเพราะลุงเป็น
คนดี จึงมีสิ่งดีๆ เข้ามาในชีวิต ต่อไปนี่ลุงก็จะได้มีบ้านที่มั่นคงและแข็งแรง
อย่างที่ลุงใฝ่ฝันแล้วละคะ ดีใจด้วยจริงๆ ค่ะ”

เรื่องเล่าจากใจ

บ้านเอื้ออาทรหลังนี้เป็นดูหน้าพิภพวิไลของพี่ชายหัวใจหนักอึ้ง และครอบครัว ความมั่นคงแข็งแรงของบ้านก็เปรียบได้กับเป็นรากฐาน ต่อยอดไปสู่ความมั่นคงทางจิตใจและจิตวิญญาณ สิ่งเหล่านี้คือพลังอันยิ่งใหญ่ที่จะนำไปสู่การมีชีวิตที่มีความสุขในแบบฉบับของลุงบุญชู

ก่อนเสียชีวิตเพียงหนึ่งสัปดาห์ ลุงบุญชูยังมีสติโทรศัพท์มาอำลา พวกเรา บอกพร้อมที่จะจากไปแล้วเพราะรู้ตัวดีว่ามาถึงวาระสุดท้ายจริงๆ แล้วจะไม่ขอขยี้ชีวิต จะขอจบลมหายใจอยู่ที่บ้านแห่งความอบอุ่นและภาคภูมิใจ.....ในวันนี้ ถึงแม้ลุงบุญชูจะจากไป แต่ในความรู้สึกของพวกเรา คุณลุงช่างยิ่งใหญ่และกล้าหาญเหลือเกิน.....ดอกโป๊ยเซียนสีขาวบริสุทธิ์และกลิ่นอันหอมละมุน จะแบ่งบานในใจของพวกเราทุกคนตลอดไป

ลุงบุญชูเป็นอีกหนึ่งบทเรียนในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งแบบ ประคับประคองของเรชาวโรงพยาบาลห้วยทะเล ที่ทำให้เรารู้ว่าเวลาของแต่ละคนนั้นไม่เท่ากันแต่สิ่งที่จะทำให้แต่ละคนเหลือเวลาไม่เท่ากันก็คือ การใช้ชีวิตในทุกนาทีอย่างมีคุณค่า เป็นต้นแบบของการดูแลด้านจิตใจ และจิตวิญญาณตนเองได้เป็นอย่างดี

ศรัทธาชีวิต

สุรศักดิ์ มุลศรีสุข

โรงพยาบาลศิริราช

ศิริราช โรงพยาบาลของแผ่นดิน มุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านบริการ
สุขภาพ สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการมากมาย เป็นที่พึ่งพิงของ
คนยากไร้เมื่อคราวเจ็บไข้ได้ป่วย และหนึ่งในนั้นคือบุคคลธรรมดาท่านนี้
ซึ่งตลอดระยะเวลาที่เข้ารับการรักษา มีเรื่องราวมากมายเกิดขึ้น และเรื่องราว
เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่น่าชื่นชม ประทับใจ เศร้าเสียใจ และอีกหลาย
ความรู้สึกที่ไม่สามารถบรรยายเป็นคำพูดได้ จากประสบการณ์ที่พบ

“คุณตาศร” ชื่อที่คุ้นเคยกันดีของบุคลากรในหอผู้ป่วย 84 ปี
ชั้น 3 ตะวันตก-เหนือ ซึ่งเป็นหอผู้ป่วยสามัญ ให้การดูแลรักษาผู้ป่วย
ก่อนและหลังผ่าตัดโรคในระบบหัวใจและทรวงอก “คุณตาศร” ผู้ป่วย
ชายชราโรคเส้นเลือดหัวใจตีบระยะรุนแรง มีอาการเจ็บแน่นหน้าอก
บ่อยครั้ง เหนื่อยง่าย ได้เข้ารับการรักษาโดยการผ่าตัดทำทางเบี่ยง
เส้นเลือดหัวใจ

และด้วยพยาธิสภาพความรุนแรงของโรค รวมทั้งโรคร่วมต่างๆ
ทั้งเบาหวาน ความดันโลหิต โรคไต ประกอบกับร่างกายที่ชราภาพ

เรื่องเล่าจากใจ

ภายหลังการผ่าตัดจึงทำให้ “คุณตาศร” มีสมรรถภาพทางกายลดลง ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แขน-ขาอ่อนแรง มีเพียงแววตา เสียงครวญ และการพยักหน้าที่พอสื่อสารความรู้สึกความต้องการให้เจ้าหน้าที่ได้รับรู้ ชายชราที่มีสายตาอ่อนโยน เปี่ยมด้วยกัลยาณมิตร สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็น รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในหอผู้ป่วยทุกคน

เมื่อครั้งแรกเริ่มการทำงานของผมในหอผู้ป่วยนี้ ผมได้รับมอบหมายให้ดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยทีม 1 คุณศรณรงค์ ก็เป็นหนึ่งในผู้ป่วยเหล่านั้น ด้วยประสบการณ์ที่ยังน้อย ประกอบกับผู้ป่วยมีอาการหนัก ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ความประหม่า ความตื่นเตนในการทำกิจกรรมต่างๆ ย่อมเกิดขึ้นเป็นธรรมดา “คุณตาศร ผมมาเช็ดตัวให้หะครับ” เสียงที่ไร้ความมั่นใจของผมได้เปล่งออกไปก่อนที่จะเข้าไปเช็ดตัว “ครับ” เสียงที่แผ่วเบาจนแทบไม่ได้ยินก็แทรกเข้ามา พร้อมกับรอยยิ้มสีหน้า แววตาที่เป็นกัลยาณมิตรจับจ้องมาที่ตัวผม จากคำเพียงสั้นๆ ที่ได้ยินและรอยยิ้มประอัมให้เห็น ได้เสริมสร้างความมั่นใจที่หายไปให้กลับทวีขึ้นมา ความประหม่าที่มีอยู่ก็ลดน้อยลง แทนที่ด้วยความเชื่อมั่นที่จะให้การดูแลช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ให้คุณตาได้รับความสุขสบายที่สุด

บ่อยครั้งการดูแลช่วยเหลือการทำกิจกรรมต่างๆ ให้คุณตาศร ทำให้เจ้าหน้าที่ทุกท่านรู้สึกเสมือน “คุณตาศร” ได้กลายส่วนหนึ่งของครอบครัว 84 ปี ขึ้น 3 ไปแล้ว เจ้าหน้าที่ทุกคนต่างให้ความรัก ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนเข้าไปทักทาย รอยยิ้ม สีหน้าแววตาแห่งความสุขของ

คุณตากก็เกิดขึ้นทุกครั้ง ทำให้เจ้าหน้าที่มีความสุขไปด้วย ผมคิดอยู่เสมอว่า คุณตากคือครู ผู้ที่ช่วยยกย่อง เพราะการที่ได้ดูแลช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ให้กับคุณตาก ทำให้ผมมีทักษะต่างๆ มีความมั่นใจในการให้การดูแลผู้ป่วยท่านอื่นๆ ด้วย

จนมาถึงวันหนึ่งเหตุการณ์ที่ผมจำไม่มีวันลืมขณะผมกำลังเช็ดตัวดูแลความสุขสบายให้คุณตากตามปกติเช่นทุกวันที่ผ่านมา หลังจากทำความสะอาดร่างกายและดูแลสิ่งแวดล้อมเสร็จ พอผมเปิดม่านออกมา มีหญิงวัยกลางคนยืนอยู่ข้างเตียง หันหน้าแดงก่ำ เหมือนคนจะร้องไห้ น้ำตาคลอตา ยืนยกมือไหว้ขอบคุณด้วยน้ำเสียงที่สั่นเครือ “ขอบคุณมากค่ะที่ช่วยดูแลคุณพ่อ” มันทำให้ผมต้องยืนชะงักขะงั้นๆ พอตั้งสติได้ผมรีบยกมือรับไหว้พร้อมวลีที่ติดปาก “ไม่เป็นไรครับ ด้วยความยินดี” จนมาทราบภายหลังว่า เป็นลูกสาวของคุณลุงนั่นเอง ซึ่งนานๆ ครั้งจะมาเยี่ยมคุณลุง

จากเด็กชายคนหนึ่งที่เคยแต่ยกมือไหว้ขอบคุณผู้อื่น กลับกลายมาเป็นบุคคลอื่นที่มีอายุมากกว่ายกมือไหว้ขอบคุณด้วยสีหน้า แววตา ท่าทางและน้ำเสียงที่ผมไม่เคยได้ยินมาก่อน เมื่อได้มาประสบกับตัวเอง ความรู้สึกของผมขณะนั้นรู้สึกตื่นตัวใจหาคำอธิบายได้ยาก มันได้สร้างความภาคภูมิใจและเป็นกำลังใจในการเดินบนเส้นทางแห่งบูรณชุตยวาทะวิถีทางการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยของผม เป็นสิ่งที่มีคุณค่ามหาศาลกับการได้ช่วยเหลือคนหนึ่งคนและยังทำให้อีกหลายๆคนมีความสุขไปด้วย

เรื่องเล่าจากใจ

หลายครั้งที่ลูกสาวคุณลุงมาเยี่ยมถึงแม่ไม่บ่อยครั้ง เนื่องจากเศรษฐกิจ และภาระงานต่างๆ รุมเร้า แต่ทุกครั้งที่มาเยี่ยมพูดคุยกับคุณตา สีหน้าแววตาของคุณตาเปล่งประกายมีความสุข สัมผัสได้ถึงความรัก ความอบอุ่นในครอบครัวที่หาสัมผัสได้ยากในครอบครัวคนกรุงที่ดูเหนื่อย เรื่องราวเช่นนี้เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาที่พักรักษาในครอบครัว 84 ปี ขึ้น 3 จนมาถึงเหตุการณ์ที่หลายท่านไม่ยากได้พบก็เกิดขึ้น เวรร้ายวันหนึ่งชีพจรของคุณตาเต้นช้าลงเรื่อยๆ ความดันโลหิตต่ำลง คุณตาเริ่มไม่รู้สีกตัว คุณหมอ คุณพยาบาล พยายามช่วยชีวิต แต่คุณตาก็หมดลมหายใจอย่างสงบ ในบรรยากาศที่รายล้อมด้วยลูกหลานญาติมิตร ทุกคนส่งให้คุณลุงหอนหลับพักผ่อนให้สบายบนสรวงสวรรค์ “ขอบคุณที่ดูแลคุณพ่ออย่างดี จนถึงวาระสุดท้ายนะค่ะ” นี่คือการพูดถึงหน้าตาของลูกสาวคุณลุงที่บอกกล่าวกับเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ขึ้นเวรป่วยวันนั้น ผมได้ช่วยเช็ดตัวคุณลุงเป็นครั้งสุดท้าย ซึ่งผิดกับทุกๆ ครั้งที่เคยทำมา ไม่มีรอยยิ้ม ไม่มีการพยักหน้าตอบรับจากคุณลุงอีกแล้ว.....

หลากหลายเรื่องราวที่เกิดขึ้น ณ ศิริราชแห่งนี้ ที่เราเรียกกันว่าโรงพยาบาล ที่หลายท่านมองว่ามีแต่ความเจ็บป่วย มีแต่ความทุกข์ทรมาน ก็ยังมีมุมของเรื่องราวดีๆ ที่ล้นแล้วแต่หน้าเรียวรู้ และน่าจดจำ ประสพการณ์ชีวิตของผู้คนมากมาย หลากหลายเรื่องราว ทำให้ผู้ช่วยพยาบาลจบใหม่อย่างผม ย้อนกลับมามองตัวเองว่าวันนี้ผมกำลังทำประโยชน์อะไร เพื่อใคร และส่งผลถึงใครบ้าง คุณตาครับ ครูผู้ไร้เสียง

ไว้รอกับปฏิกิริยาท่าทาง ได้ฝึกให้ผมได้เกิดทักษะ สอนให้ผมเรียนรู้
ชีวิตมนุษย์ทุกคนเป็นสิ่งที่มีความมาก เมื่อเกิดการเจ็บไข้ได้ป่วย โรงพยาบาล
ก็คือที่พึ่งสุดท้ายของทุกคน เพราะฉะนั้นเจ้าหน้าที่ทุกคนในโรงพยาบาล
ต้องให้การดูแลผู้ป่วยอย่างเต็มที่เต็มความสามารถ ดังคำปณิธานที่ว่า

“ออตท่าง อุปม้ง กเร เราจะทุ่มเทพลังกายใจ
เพื่อสนอง พระบาทไท้ ธ ทรงมุ่งใจตั้งปณิธาน”

วันนี้ผมจะเดินตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระราชบิดา สานต่อ
เจตนารมณ์ของพระองค์ แม้ผมจะเป็นเพียงฟันเฟืองตัวเล็กๆ แต่ผมก็
จะตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด เพื่อยับเคลื่อนศึกราช
ให้พัฒนาต่อไป เพราะวันนี้ผมรู้ด้วยตัวเองแล้วว่า การได้ช่วยคนหนึ่งคน
ให้มีความสุขจะส่งผลให้คนอื่นๆ อีกร้อยคนมีความสุขไปด้วยครับ.

จินตนาการ...พาพี่น้องกลับบ้าน

วลัยพร วงษ์สินธม

โรงพยาบาลสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

พี่น้องป่วยเป็นมะเร็งลำไส้ระยะสุดท้าย ในช่วงหกเดือนกว่าที่ผ่านมา ที่พวกเราชาวโรงพยาบาลสูงเนิน ร่วมเป็นกำลังใจ ห่วงใย และอาหารติดตามอาการของพี่น้องกันมาตลอด จนกระทั่งวันที่อาการป่วยลุกลามมากขึ้น จนพี่น้องต้องมานอนโรงพยาบาลอีก

2 สัปดาห์แรก อาการของพี่น้องยังทรงตัว ฉันหมั่นเยี่ยมเยียน พูดคุยให้กำลังใจ และพยายามค้นหาความห่วงกังวล และความต้องการของพี่น้อง พี่น้องบอกว่าไม่ห่วงอะไร ทำใจได้แต่ฉันก็ยังไม่วางใจ

สัปดาห์ที่ 3 อาการของพี่น้องเริ่มทรุดลง นับเป็นโชคดีของฉัน และเป็นบุญของพี่น้อง ที่มีทีมเจ้าหน้าที่เครือข่ายจิตอาสา และพระสงฆ์ อาสาเยี่ยมผู้ป่วยระยะสุดท้าย ฉันจึงชวนพี่น้องว่า “วันนี้เป็นวันพระ พี่น้องอยากทำบุญมั้ย” พี่น้องตอบทันทีว่า “อยากทำ” แล้วจะทำได้ยังไง ฉันบอกพี่น้องว่า “ไม่ต้องห่วง หุหุจะจัดการให้” พี่น้องได้รับกำลังใจจากทีมเยี่ยม ได้ทำบุญตามความต้องการ ได้อาราธนาศีล 5 สวดมนต์ ทำสมาธิ แผ่เมตตา ได้กรวดน้ำ รับพรจากพระสงฆ์

ได้อธิษฐานจิตผ่านดอกบัว สีหน้าของพี่นางดูสดชื่น มีรอยยิ้มและเสียงหัวเราะ อย่างที่ไม่เคยมีเลยตลอดช่วง 3 สัปดาห์ที่ผ่านมา นี่คงเป็นเพราะกุศโลภกรรมที่ได้ทำในวันนั้นเอง

สัปดาห์ที่ 4 อาการของพี่นางทรุดลงตามลำดับ จนกระทั่งเข้าสู่ภาวะสุดท้าย วันนั้นฉันอยู่เวรตึก พี่นางดูเหนื่อยหอบ ต้องให้ออกซิเจนตลอดเวลา ปกติเมื่อลงเวรตึกฉันจะกลับบ้าน แต่เป็นความบังเอิญ หรือด้วยเหตุปัจจัยใด วันนั้นทำหน้าที่อำนวยความสะดวกบริเวณห้องประชุม คณะกรรมการเวชระเบียนต่อหน้า ช่วง 10 โมงเช้า ถึงเที่ยง เสรีจากประชุมฉันกลับลงมาที่ตึก เตรียมตัวจะกลับบ้าน น้องมีน ลูกสาวคนเดียวของพี่นางเดินมาบอกว่า น้าอ้วน แม่เหนื่อยมาก ฉันจึงรีบไปดูแลพี่นางทันที ภายในห้องพิเศษมีญาติสนิทและเพื่อนร่วมงานของพี่นางนั่งกันอยู่หลายคน พี่นางหายใจแบบหิวอากาศ เป็นสัญญาณบ่งชี้ว่าหาพิการชีวิตกำลังนับเวลาลอยหลังแล้ว

ทันทีที่ฉันเข้าไปนั่งข้างพี่นาง พี่นางบอกว่าอยากอยู่ต่ออีก 2-3 วัน ฉันจึงถามว่า พี่นางห่วงอะไร คำตอบยังเหมือนเดิม ไม่ห่วงอะไร ฉันจึงพูดว่าถ้าไม่มีอะไรต้องห่วงแล้ว ก็ขอให้ไปไปตามธรรมชาตินะ พี่นางเหนื่อยมากแล้ว ไม่ต้องฝืนนะ พี่นางตอบกลับทันทีว่าพี่อยากตายเดี๋ยวนี้ ฉันจึงบอกพี่นางว่า ถ้าอย่างนั้นฟังบทสวดมนต์นะ พี่นางพยักหน้า ฉันรีบนำซีดีเสียงบทสวดพระจุลามณี ไปเปิดทันทีเพื่อให้จิตของพี่นางได้มีที่ยึดเกาะ และพูดห้อมนำให้พี่นางคิดถึงบุญกุศลที่เคยทำมา และ

เรื่องเล่าจากใจ

ห่อใจตามเสียงสวดมนต์ พี่นางพยับหัวและพูดว่า “ตามอยู่” จันทสิริตัวออกมาคุยกับสามีและลูกของพี่นาง ให้อำนาจและกำลังใจมาจนถึงแล้ว ขอให้ตั้งสติระงับความเสียใจ ไม่ร้องไห้ต่อหน้าพี่นาง สิ่งใดที่เป็นความห่วงกังวลของพี่นาง ขอให้พูดบอกกล่าวให้พี่นางได้ปล่อยวาง และคลายความห่วงกังวล ทั้งสามีและลูกของพี่นางได้ทำตามตามที่จันทสิริบอก ญาติๆ ของพี่นางเริ่มทยอยกันมา รวมทั้งเพื่อนๆ เจ้าหน้าที่ ได้มาให้อำนาจใจและบอกลา

เวลาผ่านไปเกือบ 3 ชั่วโมง พี่นางยังคงหายใจแบบหิวอากาศ แม้ดูจะเลวร้ายลงเรื่อยๆ แต่ก็ไม่มีที่ท่าว่าพี่นางจะจากไปเสียทีเดียว จันทสิริพยายามนึกบททวนว่า ยังมีอะไรที่พี่นางห่วง ยังมีอะไรที่จันทสิริควรทำแล้วยังไม่ได้ทำ อยู่ๆ ก็คิดขึ้นมาได้ว่า เมื่อเข้าไต่ยืมหัวหน้าเวรส่งเวรว่าพี่นางอยากกลับบ้าน แล้วจะเป็นไปได้อย่างไร ถ้าพี่นางกลับบ้านตอนไหนคงไปไม่ถึงบ้านแน่ๆ จันทสิริเคยอ่านหนังสือเกี่ยวกับการใช้จินตนาการช่วยเหลือผู้ป่วยวาระสุดท้ายมาก่อน จึงคิดจะลองใช้จินตนาการพากลับบ้านดู

การจินตนาการกลับบ้านจึงเริ่มขึ้น จันทสิริกับพี่นางว่า “พี่นางอยากกลับบ้านใช่ไหม หนูจะพาพี่นางกลับบ้านนะ เตี่ยใครช่วยพาบอกรอให้หน่อยนะ ตอนไหนพร้อมแล้ว เอ้าพวกเราร่วมกันอุ้มพี่นางหนีบหนีบพร้อมกันนะ 1 2 อี๊! พี่นางขึ้นรถแล้วนะ ตอนไหนกำลังออกจากโรงพยาบาล ผ่านหน้าโรงพยาบาล ถึงประตูแล้วแล้ว กลับรถแล้วนะ

ถึงสี่แยกไฟแดงแล้ว เลี้ยวขวามุ่งหน้าวัดป่าสูงเนินแล้ว ถึงทางแยกเลี้ยวซ้าย
ทางไปบ้านพี่นาฏแล้ว ขับไปเรื่อยๆ นะ ถึงทางแยกเข้าบ้านหนองเอื้องแล้ว
เลี้ยวซ้ายตรงไป ระวังเตลิดนะ เอ้าถึงบ้านพี่นาฏแล้ว เลี้ยวรถเข้าไปเลย
มาพวกรามาช่วยกันอุ้มพี่นาฏลงจากรถที่ ห้าง สอง อีบ! เข้าไปใน
ห้องนอนเลย ค่อยๆ วางนะ พี่นาฏตอนนี้อยู่ถึงบ้านแล้วนะ พี่เห่ค่อย
มากมาแล้ว กลับให้สบาย ไม่ต้องห่วงนะ ตามเสียงสวดมนต์นะพี่นาฏ”
พี่นาฏหายใจข้าลง ข้าลงเรื่อยๆ และหยุดหายใจ พวกเราที่อยู่ในห้อง
ต่างมองหน้ากัน รับรู้ว่าพี่นาฏได้จากพวกเราไปแล้ว ฉันขอเปิดบทสวดมนต์
ต่อ และขอให้บรรพบุรุษอยู่ในความสงบก่อนสักครึ่งชั่วโมง หลังจากนั้น
พวกเราก็ร่วมกันจัดพิธีรดน้ำศพพี่นาฏ ภารกิจสำคัญเสร็จสิ้นลงแล้ว

ฉันรู้สึกโง่งงใจอย่างบอกไม่ถูก ความปิติยินดี เต็มเปี่ยมอยู่ใน
หัวใจ จนไม่รู้ถึงความรู้สึกเสียใจใดๆ ที่อดนอนมาทั้งคืน ข้าวก็กินไม่ได้กิน
นี่เองที่เรียกว่า การดูแลด้านมิติจิตวิญญาณ ความต้องการของผู้ป่วย
เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ถ้าฉันคิดไม่ได้เหตุการณ์จะเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ วันนั้น
ฉันเฝ้ายามคนอื่นมาเกือบทั้งวัน ถึงเวลาที่ฉันจะต้องเฝ้ายามตัวเอง
เสียที ฉันรีบขับรถกลับมาบ้านที่ในเมืองด้วยหัวใจที่ฟองโตนุ โดยไม่
รู้สึกกังวลแม้แต่น้อย

ชีวิต..... ที่เลือกได้

สุรพร ศิริยะพันธุ์

โรงพยาบาลยะลา จังหวัดยะลา

คุณทุกคนเคยถามตัวเองบ้างไหมว่า หากพรุ่งนี้เราต้องตายไปวันหนึ่งเราจะทำอะไร..... เรามีความต้องการอย่างไร เราอยากพบใครบางคนอาจจะตอบคำถามนี้อย่างสงบ บางคนอาจจะกลัวที่จะพบเจอหรือตอบคำถามเหล่านี้ แต่หากมองในมุมกลับกัน เราจะโชคดีเพียงใดถ้ารู้ว่าจุดจบชีวิตของตนเองคือเมื่อไหร่ เพื่อเราจะได้จัดการสุดท้ายของชีวิตให้สวยงาม และลงตามที่เราปรารถนา เหมือนคุณลุงเกษม

คุณลุงเกษม เป็นผู้ป่วยมะเร็งหลอดอาหารระยะสุดท้าย และมีภาวะลูกกลืนของโรคไปอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย คุณหมอได้คุยกับญาติว่าคุณลุงอาจจะอยู่ได้ไม่เกินสัปดาห์นี้ ญาติยอมรับกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นแต่อยากให้คุณลุงไม่ทุกข์ทรมานในวาระสุดท้ายของชีวิต เพราะปัญหาใหญ่ที่สุดของคุณลุงเกษมในขณะนี้คือความปวด คุณลุงปวดมากจนไม่สามารถควบคุมด้วยยารับประทาน คุณหมอจึงให้ยามอร์ฟีนทางหลอดเลือดดำควบคุมความปวดตลอดเวลา คุณลุงพูดได้เพียงเล็กน้อยเสียงแหบเบาจนได้ยินเพียงเสียงกระซิบ ให้อาหารปั่นทางหน้าท้องรูปร่างซูบผอมมาก แต่คุณลุงยังคงดูองอาจในแบบฉบับของตำรวจ

คุณลุงเกษมเป็นข้าราชการบำนาญ ซึ่งอาชีพตำรวจเป็นทั้งความภาคภูมิใจ
ของคุณลุงและครอบครัว เพราะคุณลุงเกษมไม่เคยโกงใคร และทำหน้าที่
ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วยดีเสมอมา

คุณลุงเกษมมีลูกอยู่ทั้งหมด 4 คนแต่คนที่คุณลุงรักลึบซึ้ง และรู้ใจ
มากที่สุด เห็นจะเป็นพี่ก้อย บุตรสาวคนโต พี่ก้อยรู้ใจคุณลุงมาก ขนาดที่ว่า
แค่มองตาก็อู้แล้วว่าคุณลุงต้องการอะไร ตลอดจนการเจ็บป่วย พี่ก้อยจะ
เป็นกำลังหลักในการดูแล ส่วนบุตรคนอื่นจะเป็นฝ่ายสนับสนุนด้วยดี
วันหนึ่งพี่ก้อยเข้ามาคุยกับดิฉันว่า

“น้องพร พี่อยากพาพ่อกลับบ้าน เมื่อคืนพ่อบอกพี่ว่า อยากกลับบ้าน
อยากไปตายที่บ้าน”

“พรเองก็เห็นด้วยค่ะ เพราะนั่นคือความปรารถนาครั้งสุดท้ายของ
คุณลุง แต่การกลับบ้านของคุณลุง โดยไม่มีออร์พินทางหลุดเลือดดำ
ไม่ใช่สิ่งปกติที่เราปฏิบัติกันในโรงพยาบาล ส่วนใหญ่คุณหมอจะเปลี่ยน
เป็นมอร์ฟีนกินแทน จึงขอปรึกษาทีมดูแลก่อนนะคะ เราจะช่วยกัน
พาคุณลุงกลับบ้านค่ะ”

เมื่อทราบปัญหา ดิฉันก็คุยกับทีมสหสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการเลือก
ทีมสหสาขาก็เหมือนเป็นการคัดเลือกผู้เล่นกีฬา ค้นหาผู้เล่นที่เหมาะสมกับ
การแข่งขันกีฬาคั้งนี้ แต่ละตำแหน่งมีบทบาทที่เฉพาะเจาะจงของตนเอง
เพื่อทำให้การแข่งขันกีฬาคั้งนี้ประสบความสำเร็จร่วมกัน ทีมสหสาขาคั้งนี้
ได้แก่ แพทย์ เภสัช พยาบาล โภชนาการ เจ้าหน้าที่ในชุมชนในเขต

เรื่องเล่าจากใจ

พื้นที่ที่คุณลุงอยู่ และทีม Palliative care เราตกลงกันว่าเราจะพาคุณลุงกลับบ้าน โดยแบ่งบทบาทกันคือ แพทย์ช่วยในเรื่องการบริหารยามอร์ฟีน ทางหลอดเลือดดำต่อที่บ้าน เภสัชดูแลเรื่องการเบิกยามอร์ฟีน และยาอื่นๆ พยาบาลสอนและเตรียมฝึกทักษะญาติในการดูแลต่อเรื่องที่บ้าน ทีม Palliative ก็ดูแลผู้ป่วย เป็นที่ปรึกษา เป็นพี่เลี้ยงเมื่อผู้ป่วยกลับบ้าน

วันที่คุณลุงกลับบ้าน ดิฉันจำได้ว่า เราได้ไปส่งคุณลุงที่บ้าน สายตาคุณลุงเป็นประกาย ดูมีความสุขอย่างมาก วันนี้คุณลุงไม่บ่นเรื่องความปวดเลย สายตาคุณลุงที่มองบ้าน มองอัฐแต่ละก้อน มองเสาแต่ละต้น ที่สร้างมากับมือ ช่างเป็นสิ่งที่มีความหมายอย่างมากสำหรับคุณลุง พี่ก้อยเล่าว่า “บ้านไม่ใช่เป็นเพียงสถานที่ที่พ่อคุณเคยเท่านั้น แต่เป็นสถานที่ที่พ่อมีความทรงจำ มีความหลัง และเป็นความภาคภูมิใจของพ่อเลยทีเดียว พ่อรักบ้าน และรักลูกๆ ทุกคนมาก เมื่อพ่อทำงานเสร็จ พ่อไม่เคยไปเที่ยวไหนเหมือนตำรวจคนอื่น พ่อจะกลับบ้าน และอยู่กับครอบครัว นั่นคือความสุขของพ่อแล้ว”

ดิฉันรู้สึกดีใจและมีความสุขกับรอยยิ้มของคุณลุง และครอบครัว เพราะเป็นรอยยิ้มหลังคราบน้ำตาที่ทุกคนในครอบครัวเข้าใจดีว่า สักวันคุณลุงจะต้องจากพวกเขาไป เราจะทำสิ่งที่ดีที่สุดให้คุณลุงมีความสุขมากที่สุดที่บ้านหลังนี้

คุณลุงเกษมกลับบ้าน โดยมีทีมในชุมชนดูแล และทีม Palliative ติดตาม ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ จนเวลาได้ล่วงผ่านเลยจากวัน

เป็นสัปดาห์ เป็นเดือน เวลาผ่านไปจากเดิมที่หมอลดไว้มาก และวันหนึ่ง พี่ก้อยโทรหาพี่มว่า “อีกไม่กี่วันก็จะสิ้นปีแล้ว ทางบ้านจะจัดงานปีใหม่ให้พ่ออะ ไปร่วมงานด้วยอะ”

“ได้เลยค่ะพี่” ดิฉันตอบ

ในงานปีใหม่มูลุกลามทุกคนมาพร้อมหน้ากัน ในงานมีการร้องเพลง รับประทานอาหารร่วมกัน จับรางวัล โดยมีเงื่อนไขว่า ทุกคนคนที่ได้รางวัลต้องไปกอดคุณตา ก่อรับของขวัญจากคุณตา บรรยายากในงานเต็มไปด้วยความสุข สนุกสนาน หากคนภายนอกเห็นอาจจะไม่ทราบว่า คุณลุงที่กำลังหัวเราะ และมีความสุขอยู่นั้น เป็นผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายของโรคและของชีวิต ช่างดูไม่เหมือนผู้ป่วยเลย

แต่เวลาแห่งความสุขช่วงรวดเร็วเสมอ หลังปีใหม่ คุณลุงเกษมอาการทรุดลง คุณลุงเริ่มไม่รู้สีกตัว ปัสสาวะออกน้อยลงจนไม่ออก ไม่สามารถให้อาหารทางสายยางต่อไปได้ แต่อาการปวดที่มีกลีบสงบลง พี่ก้อยและน้องๆ ทุกคนยอมรับว่า เรื่องนี้ต้องมาถึงสักวัน พี่ก้อยบอกว่า

“ช่วงเวลาที่ผ่านมา ทำดีที่สุดให้พ่อแล้ว ตอนนี้อย่าเสียแต่ไปส่งพ่อ ให้ถึงสุดท้ายของพ่อ เพื่อให้พ่อเดินทางไปสู่สวรรค์ สิ่งนี้คงเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับพ่ออะ” แล้วพี่ก้อยก็หันไปคุยกับคุณลุงเกษมว่า

“พ่อจ๋า พ่อเหนื่อยมานานแล้วนะพ่อ ถึงเวลาที่พ่อจะพักผ่อนอย่างสบายได้แล้วนะพ่อ เรื่องต่างๆ ที่พ่อบอกก้อย ก้อยเตรียมให้พ่อเรียบร้อยแล้วนะ พ่อไม่ต้องเป็นห่วงนะ”

เรื่องเล่าจากใจ

ดิฉันเข้าใจดีว่า สิ่งที่มีก้อยบอกหมายถึงอย่างไร พี่ก้อยเตรียมการทุกอย่างที่คุณลุงสั่งเสียไว้จริงๆ คุณลุงละเอียดรอบคอบกับงานศพของตนเองมาก ตั้งแต่ ต้องใส่ชุดโขนในงานศพ ดอกไม้หน้างานที่ชอบอาหารในงานศพ ของที่ระลึกที่จะแจกกับแขกที่มาในงานศพ จนกระทั่งขอให้ตั้งศพไว้ที่บ้านนะ เพราะพ่อรักบ้านนี้ที่สุด”

แล้วลูกๆ นิมนต์หลวงดำ พระสงฆ์ที่คุณลุงเคารพมากมาสวดมนต์ให้คุณลุงเกษมในวาระสุดท้ายของชีวิต พี่ก้อยกระซิบข้างหูบอกคุณลุงที่มีลมหายใจอันแผ่วเบาลงทุกทีว่า “พ่อ.. เดี่ยวหลวงดำจะมาหานะ ห้องไปนิมนต์มาอยู่ พ่อรอพบหลวงดำนะ” เมื่อคุณลุงรับทราบ ทันใดนั้นดวงตาที่หลับอยู่ได้ลืมขึ้น ด้วยพลังอันจำกัด คุณลุงบอกให้จัดทำหิ้งจัดเสื้อผ้าให้เรียบร้อยเพื่อรับหลวงดำ เมื่อหลวงดำมาถึงบ้าน ท่านได้สวดมนต์ให้คุณลุง ถวายสังฆทาน กรวดน้ำ ใบหน้าคุณลุงดูสงบ เหมือนไม่กลัวสิ่งใดที่กำลังจะเกิดขึ้นอีกแล้ว แม้กระทั่งสิ่งใหญ่ยิ่งใหญ่ว่าความตายก็ตาม

วาระสุดท้ายของคุณลุงเกษม คุณลุงรอหลานสาวสุดที่รัก ที่กำลังเดินทางกลับจากกรุงเทพฯ มาถึงช่วงเช้า เมื่อหลานสาวมาถึง คุณลุงลืมตาขึ้นอีกครั้ง กอดหลานสาว และมองลูกทุกคน พี่ก้อยให้ตุ๊กตดอกไม้ที่จะตั้งหน้าศพ ซึ่งทำด้วยธนบัตรใบละร้อย ห้าร้อย คุณลุงเกษมเห็นแล้วชอบมาก ถึงกับยกนิ้วโป้งให้ แล้วก็ยิ้ม เพียงเท่านั้น คุณลุงก็หายใจอีก 2-3 ครั้ง แล้วหยุดหายใจไปอย่างสงบ

ในงานศพของคุณลุงเกษม อาจจะแปลกจากงานทั่วไปคือ ลูกหลาน
ไม่มีใครมาห้อยธูปหอมร้องไห้ คร่ำครวญ เสียใจ หรือตีโพยตีพาย ทุกคน
ดูสงบ ซึ่งไม่ใช่เพราะไม่เสียใจ แต่เป็นเพราะว่า ทุกคนทำดีที่สุดแล้ว
เพื่อพ่อ จนไม่มีอะไรต้องมาเสียใจในภายหลังต่างหาก.....

หลวงพี่มาแล้ว

พระปลัดอาหนท์ กนฺตวิโร

กลุ่มพระอาสาสมัครธรรม

เป็นปกติของผู้เขียนจะต้องไปเยี่ยมผู้ป่วยตามโครงการ “คลินิกธรรมรักษาใจ” ของโรงพยาบาลวชิระ ซึ่งในวันนี้ตั้งใจจะไปเยี่ยมผู้ป่วยเดิมที่เคยสนทนาซึ่งย้ายจาก อญ.๑ ไป อญ.๒ แต่ผู้ป่วยรายนั้นได้กลับบ้านแล้ว ขณะเดียวกันมีผู้ป่วยรายหนึ่งอยากสนทนากับผู้เขียนจึงตอบตกลง และขอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ป่วย ห้วหน้าพยาบาลเล่าว่าผู้ป่วยรายนี้ มีอาการไม่สบายใจ กังวลใจ ทุกครั้งที่พบหมอหรือพยาบาลจะถามว่า “ทำไมไม่เห็นหายเลย” “ทำไมไม่ดีขึ้นเลย” “ทำไม.....” เมื่อได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นจากหัวหน้าพยาบาลแล้วจึงขอให้หัวหน้าพยาบาลไปแจ้งให้ผู้ป่วยทราบว่าจะมีพระมาเยี่ยม แล้วจึงเดินตามไป สิ่งที่เห็นคือ คนไข้เป็นคนตัวเล็ก ผอมยาว มีถุงห้อยอยู่ข้างลำตัวในนั้นมีเลือด ข้างๆ มีผู้หญิงเฝ้าอยู่ ทราบภายหลังว่าเป็นพี่สาว

ในการพบกันครั้งแรกนี้จึงทราบว่าผู้ป่วยมีก้อนเนื้อในช่องคลอด เคยทำการผ่าตัด ผ่านการให้เคมีบำบัดไปบางแล้ว แต่ระยะหลังพบว่าก้อนเนื้อก็มีขนาดโตขึ้น อีกทั้งยังลุกลามไปในอวัยวะข้างเคียงแล้ว ผู้ป่วย

หุไม่ค่อยดี ทำให้การรับฟังมีปัญหา ในการสนทนาผู้เขียนจำต้องโน้มตัวไปหาและใช้เสียงที่ตั้ง จนบางครั้งเกรงใจเตียงบ้าง

สิ่งที่ผู้ป่วยพูดคือ “รู้สึกขงหลกเลยที่ได้พบหลวงพี่ เพราะตอนเข้าฝันว่าเห็นพระมาเยี่ยม พอกลางวันก็ฝันอีก สะดุ้งตื่นก็ไม่มี เลยนึกว่าเราคงแพ้ไป อีกสักพักก็มีคุณพยาบาลมาบอกว่าจะมีพระมาเยี่ยมเลยทำให้ขงหลก” สิ่งนี้ก็เป็นเรื่องแปลกของผู้เขียนคงเป็นธรรมชาติจัดสรรเพราะจริงๆ ทุกครั้งก็ไม่ต้องมาหอยุ่ย

จากการพูดคุยสนทนาพบว่าผู้ป่วยมีความวิตกกังวลใจ ห่วงพี่ ห่วงน้อง โดยเฉพาะ น้องชาย พี่สาวที่อยู่ข้างๆ เล่าว่า ผู้ป่วยเป็นคนจิตใจดี ชอบช่วยเหลือคนอื่นโดยเฉพาะพี่ๆ น้องๆ ที่หุไม่ค่อยได้ยินเพราะทำงานในโรงงาน ผู้ป่วยไม่มีครอบครัวอยู่กับพี่สาวและน้องชาย พี่สาวแนะนำให้สวดมนต์จะได้คลายความวิตกกังวล ซึ่งปกติแล้วผู้ป่วยจะชอบสวดมนต์ เข้าวัด ทำบุญ แต่ครั้งนี้ผู้ป่วยไม่ยอมสวด ผู้เขียนจึงถามถึงเหตุผลที่ทำให้ไม่ยอมสวดมนต์ ทั้งที่จริงก็มีหนังสือสวดมนต์ของแม่อยู่ใต้หมอนตลอดเวลา จึงได้ทราบว่าที่ผู้ป่วยไม่ยอมสวดมนต์ก็เพราะไม่ได้ใส่ชุดชั้นใน กลัวบาป เรื่องนี้พี่สาวที่อยู่ข้างๆ ก็ไม่ทราบ ผู้เขียนจึงชวนคุยเพื่อให้ผู้ป่วยทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการสวดมนต์ ผู้ป่วยเข้าใจและยอมที่จะสวดมนต์ ทั้งผู้เขียนยังมีการพูดติดตลกรินๆ ว่า “พระก็ได้ใส่ชุดชั้นใน แต่ก็ยังสวดมนต์ได้” ปัญหานี้เป็นปัญหาที่เราอาจจะมองว่าเล็ก แต่สำหรับคนไข้แล้วไม่เล็ก บางสิ่งเพียงแค่นิดเดียว

เรื่องเล่าจากใจ

ที่ติดค้าง มันก็ทำให้ใจเป็นทุกข์ เมื่อได้เล่าได้เข้าใจสิ่งนั้นก็สามารถ
ทำให้คนไข้สบายใจและมีเครื่องมือทางศาสนาคือบทสวดมนต์เป็นที่
ยึดเหนี่ยวจิตใจได้ในยามผู้ป่วยต้องอยู่กับตนเอง

...วันต่อมาก็มาเยี่ยมอีกครั้ง หัวหน้าพยาบาลบอกว่าผู้ป่วยเปลี่ยน
เป็นคนละคนเลยมีอารมณ์ที่ดีขึ้นเมื่อกำลังใจขึ้นมาก ผู้เขียนจึงเข้าไปเยี่ยม
เมื่อผู้ป่วยเห็นก็มีสีหน้าดีใจ วันนี้ยังคงมีพี่สาวหนึ่งเฝ้าอยู่ข้างๆ เช่นเดิม
พี่สาวเล่าว่าผู้ป่วยยังคงมีความกังวลใจเรื่องการผ่าตัดที่จะต้องอีกครั้ง
ตามที่คุณหมอบอก เพียงรอให้ร่างกายแข็งแรง เหตุที่ผู้ป่วยมีความกังวล
เพราะกลัวคุณหมอจะไม่ให้ยาสลบ และมีความกังวลใจเรื่องน้องชาย
ผู้เขียนรับฟังอย่างเข้าใจและตั้งใจ

ในการเยี่ยมครั้งนี้ผู้เขียนได้ สอนวิธีการภาวนา ซึ่งผู้ป่วยไม่เคยทำ
สอนให้ดูลมหายใจ มีสติระลึกอยู่ที่ลมหายใจ เมื่อลมหายใจเข้าให้
ภาวนาในใจว่า “พุท” ลมหายใจออกให้ภาวนาว่า “ธ” แต่ผู้ป่วย
เข้าใจว่าให้ภาวนาเป็นประโยคยาวๆ ว่า “ลมหายใจเขาให้ภาวนาว่าพุท”
“ลมหายใจออกให้ภาวนาว่าธ” ที่เข้าใจอย่างนั้น อาจด้วยสมรรถภาพ
ในการได้ยินที่ไม่ค่อยดี ทำการสนทนากับซอณภานาพร้อมกันทั้งพี่สาว
และกัณฑ์ผู้ป่วย จากนั้นก็ลากลับ วันนี้ผู้ป่วยดูสบายใจอีกวัน และได้
คำภาวนาซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นประโยคที่ยาวกว่าปกติสักหน่อย

...หลายวันต่อมา ไปเยี่ยมผู้ป่วยพบว่าผู้ป่วยที่เคยมีผมยาวตอนนี้
ผมนั้นบางลงอย่างมาก ร่างกายซูบผอม จนเกือบจำไม่ได้ และก็เหมือน

ทุกครั้งที่ยามที่คนป่วยได้เห็นหน้าผู้เขียนก็จะมีสีหน้าดีใจ พยายามลุกขึ้นเตรียมที่จะพูดคุยสนทนา ผู้ป่วยได้บอกว่าได้ภาวนาอย่างที่หลวงพี่สอน “ลมหายใจเข้าพุท” “ลมหายใจออกโฮ” ภาวนาแล้วหลับสบาย ในการเยี่ยมครั้งนี้ผู้ป่วยพูดว่า “ยังไม่ได้ผ่าตัดซะที” “ไม่เห็นทำอะไรเลย” คำพูดเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความกังวลใจที่มีในผู้ป่วย จึงรับฟังและชวนให้มาอยู่กับปัจจุบัน ปลอบยให้การรักษาเป็นไปตามกระบวนการของหมอ วันนี้ผู้เขียนได้นำระฆังใบเล็กมาด้วยเพื่อที่จะชวนผู้ป่วยทำสมาธิพร้อมกัน ที่เลือกเพราะผู้ป่วยหูไม่ค่อยดี เสียงระฆังนั้นมีความกังวาน ไพเราะ มีมนต์ขลัง ในตัวของมัน หลังจากนั้นชวนแผ่เมตตา กรวดน้ำ วันนี้ก็เป็นอย่างอื่นทำให้ผู้ป่วยนั้นสบายใจ มีความสุข

...วันต่อๆ มาผู้ป่วยบอกกับผู้เขียนว่า “ภาวนาไม่ได้เพราะปวดขา มาก เมื่อใดที่ปวดน้อยจะรีบภาวนาก่อนเลย” “ลมหายใจเข้าพุท ลมหายใจออกโฮ” อีกทั้งพี่สาวของผู้ป่วยเล่าว่า ผู้ป่วยได้ยินเสียง “ตืด ตืด” จะรีบบอกพี่สาวว่า “หลวงพี่มาแล้วๆ” พี่สาวก็บอกว่าไม่เห็นมีเลย ผู้ป่วยว่า “ก็ไม่ได้ยินเสียงระฆังหรือไง ดั่ง ตืด ตืด” แท้ที่จริงผู้ป่วยได้ยินเสียงเครื่องมอหิเตอร์ของเตียงข้างๆ เลยเข้าใจว่าเป็นเสียงของระฆังที่เคยใช้เคาะตอนนำสวดมนต์ภาวนา ในวันนี้ ผู้เขียนได้นำสวดมนต์โดยแจกบทสวดมนต์ บทแผ่เมตตาต่างๆ การสวดมนต์ครั้งนี้ไม่ใช่แค่เตียงของผู้ป่วยรายนี้เท่านั้น แต่ญาติและผู้ป่วยเตียงข้างๆ กัน ก็ได้พรมมือสวดมนต์ ไปพร้อมๆ กัน ผู้ป่วยที่ลุกขึ้นนั่งไม่ได้ก็พนมมือ

เรื่องเล่าจากใจ

จนประมาณหนึ่งทุ่มของวันหนึ่งได้มีโทรศัพท์จากพี่สาวของผู้ป่วย ว่าตอนนี้อยู่ป่วยอาการหนักแล้วใกล้ที่จะเสียชีวิตขอให้ผู้เขียนไปเยี่ยม เมื่อไปถึงพบผู้ป่วยนอนหลับตาอยู่บนเตียงมีอาการกระหายอากาศ พี่สาวของผู้ป่วยบอกว่าผู้ป่วยคอยทำท่าอยู่ขอให้ทำห้วยบอกทาง แต่มีข้อจำกัดที่หูของผู้ป่วยระยะหลังไม่ได้ค่อยจะได้ยินแล้ว พี่สาวจึงใช้กระดามม้วนเป็นกลมๆ แล้วให้ผู้เขียนพูดที่หู ผู้เขียนก็ทำตามทั้งที่รู้สึกแปลกๆ ที่มีพระภิกษุรูปหนึ่งก้มตัวพูดกับผู้ป่วยที่หูด้วยม้วนกระดาม และใช้เสียงระฆังเรียกสติ จากนั้นไม่นานผู้ป่วยก็เสียชีวิตอย่างสงบ เป็นอันว่าผู้เขียนได้อยู่กับผู้ป่วยจนวาระสุดท้าย ได้มีโอกาสส่งร่างอันไร้วิญญาณของผู้ป่วยรายนี้คืนสู่ธรรมชาติทั้งในวันฉาปนกิจ และวันลอยอังคาร

ในแต่ละครั้งที่ไปเยี่ยม เข้าไปสนทนาพูดคุย ปัญหาแต่ละครั้งแต่ละวันอาจไม่เหมือนกัน แต่เมื่อปัญหาเล็กๆ ได้รับความเข้าใจ สามารถทำให้ผู้ป่วยสบายใจ และมีเครื่องมื่อทางศาสนาเข้ามาดูแลใจยามที่ต้องอยู่กับตัวเองทำให้มีสติ ระลึกถึงพระสงฆ์ที่เป็นที่พึ่งได้ การที่ตัวผู้เขียนไปนั่งอยู่ข้างๆ ฟังคนไข้เล่าเรื่องราวต่างๆ ซึ่งในบางครั้งผู้เขียนไม่ได้พูดอะไรมาก แต่สิ่งนี้สามารถช่วยเยียวยาจิตใจของผู้ป่วยได้ ทุกครั้งผู้ป่วยจะบอกว่า “สบายใจที่ได้คุยกับหลวงพี่” “หลวงพี่จะมาอีกเมื่อไร” แม้ช่วงเวลาสุดท้ายก็ยังคงมีเสียงของหลวงพี่และเสียงระฆังที่คุ้นเคยอยู่ข้างๆ นี่เป็นเรื่องราวพระภิกษุรูปหนึ่งที่มีความตั้งใจที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการเยียวยาจิตใจ

ขอเลือกทางเอง

ราตรี เจริญสมบัติ

โรงพยาบาลศิริราช

สำหรับหลายๆ คนคงคิดเหมือนดิฉันว่าถ้าคนเราต้องเจ็บป่วย เป็นโรคที่รักษาไม่หายและอยู่อย่างทุกข์ทรมานก็คงไม่ยากที่จะมีชีวิต อีกต่อไป ภาพที่ดิฉันเห็นเป็นผู้ป่วยที่อยู่อย่างทุกข์ทรมาน เขาพูดลูก ผุดหึ่ง ร้องกรีร้อง หายใจก็ลำบากเพราะมีท่อใหญ่ๆ ใส่ช่วยหายใจที่ รุจมูกขวา และสายให้อาหารที่รุจมูกซ้าย มีก้อนไทรอยด์โตที่คอข้างซ้าย ทำให้ต้องนอนตะแคงขวาได้เพียงอย่างเดียว คงทรมานทั้งกายและใจมาก

เขาเป็นผู้ป่วยชายรูปร่างสูงใหญ่อายุ 43 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังทำงาน เป็นคนมีการศึกษา และหน้าที่การงานที่ดี มีภรรยาที่รักและห่วงใยเขามาก เมื่อ 2 ปีกว่าๆ เขาเคยผ่าตัดต่อมไทรอยด์ทิ้งไปบางส่วน แต่ต่อมาเขากลับเป็นโรคมะเร็งไทรอยด์ซ้ำขึ้นมาอีก ครั้งนี้ก้อนไทรอยด์โตขึ้นเร็วมากจนทำให้รับประทานอาหารได้น้อย เพราะก้อนไทรอยด์ไปเบียด หลอดอาหาร เขาจึงต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล

ในตอนแรกแพทย์จะผ่าตัด แต่ก้อนไทรอยด์โตมากซึ่งถ้าทำการ ผ่าตัดอาจเกิดอันตรายถึงชีวิต จึงเปลี่ยนแผนการรักษาโดยฉายแสง

เรื่องเล่าจากใจ

ให้กับหญิงบุบผา ตลอดเวลาที่ผู้ป่วยรายนี้ป่วยอยู่ที่ตึกที่ตึกทำงาน ตึกนี้ไม่เคยเห็นเขาร้องขออะไรเลย เขาจะนอนตะแคงขวา นอนนิ่งๆ ไม่พูดอะไร มีภรรยาคอยดูแลเรื่องอาหารที่เขาชอบ และเช็ดตัวให้เมื่อเขาตัวร้อน เมื่อตึกเห็นตึกตรวจมาถึงเตียงตึกจะคอยถามว่า “มีอะไรให้ช่วยมั๊ยคะ” ซึ่งส่วนใหญ่เขาจะตอบว่า “ไม่มี”

มีอยู่ครั้งหนึ่งเขาบอกว่า “ผมหิว” ภรรยาบอกว่าสามีรับประทานอาหารได้ห้อยมากมื่อหนึ่งประมาณ 3 - 4 คำ เพราะกลืนลำบากและรู้สึกอ่อนเพลียมาก ตึกถามเขาว่า “อยากได้น้ำเกลือมั๊ย” เขาไม่ตอบแต่พยักหน้า ตึกจึงรายงานแพทย์และนำน้ำเกลือมาให้เขา เห็นแววตาเขาดีใจ กล่าวขอบคุณตึกในใจ วันต่อมาเขาได้ห้องพิเศษจึงย้ายไปเพื่อญาติจะได้เฝ้าและอยากอยู่ห้องแอร์ เพราะเขาบอกว่าในตึกเขาร้อนมาก ห้องแอร์จะทำให้เขาสบายขึ้น หลังจากนั้นตึกก็ไม่เคยเจอเขาอีกเลย คิดว่าเขาน่าจะดีขึ้นหรือคงกลับไปใช้ชีวิตกับครอบครัว

แต่แล้ววันหนึ่งหลังจากเขาย้ายไปประมาณ 10 วัน เขาก็ย้ายกลับมาอยู่ที่ตึกเดิมอีก ครั้งนี้เขามาในสภาพที่หายใจเองไม่ไหวต้องใส่ท่อช่วยหายใจทางจมูกขวา และใส่สายให้อาหารทางจมูกซ้าย เนื่องจากก้อนไทรอยด์โตมากไปเบียดหลอดลมและหลอดอาหาร เขาอดทนมากพยายามไอเอาเสมหะออกเอง ถ้าไม่ไหวจึงจะร้องขอให้ดูดเสมหะหรือพ่นยาขยายหลอดลมให้ ตึกมองแล้วรู้สึกสงสารว่าเขาไม่ห่าเป็นใครร้ายเลย ตึกจึงคอยไปถาม “มีอะไรให้ช่วยมั๊ยคะ” เขาจะเขียนบอก

“ขอตุตเสมหะ ขอพ่นยา” ดิฉันพูดคุยให้กำลังใจเขา “อดทนและสู้ๆ นะ” เขาก็พยักหน้า และเขียนสื่อสารว่า “อดอดทนต่อช่วยหายใจ หายใจไม่ออก ทั้งๆ ที่เพิ่งตุตเสมหะไป” ดิฉันบอกให้หายใจเข้า - ออกลึกๆ เขาก็ทำตาม เขามีเสมหะมากต้องตุตเสมหะทุก 15 - 30 นาที จนเขาเจ็บและไม่ยอมให้ตุตอีกต่อไป ดิฉันได้แต่พ่นไอน้ำและพ่นยาให้เขารู้สึกดีขึ้น วันต่อมาเขาเขียนบอกขอหน้าต่างแอร์เคลื่อนที่มาได้ไหมเพราะร้อนมาก ดิฉันปรึกษาหัวหน้าตึก ซึ่งก็ตกลงให้หน้าต่างแอร์เคลื่อนที่มาได้ เขายกมือไหว้ขอบคุณดิฉัน แสดงสีหน้าดีใจและความรู้สึกสมหวังทั้งๆ ที่แหวงตาเจ็บปวดทุกปีที่ผ่านมาจากโรค วรรณยาพูดเสริมว่าสามีชอบไม่หลับเพราะร้อนมาก ขณะที่อยู่โรงพยาบาลวรรณยาจะมาเยี่ยมประมาณ 8.00 น. และขอร่วมช่วยเช็ดตัวให้สามีและช่วยเช็ดตัวให้อีกทุกครั้งเมื่อมีไข้ ร้อน หรือเหงื่อออก แม้กระทั่งเรื่องขับถ่าย วรรณยาบอก “ขอทำเองแต่ถ้ามีอะไรให้ช่วยจะบอก” ดิฉันเห็นแล้วรู้สึกที่วรรณยาอยากทำทุกอย่างให้สามีเองในช่วงเวลาที่เหลืออยู่อีกไม่นานนัก และไม่เคยแสดงอาการเหนื่อยล้าเลย

หลังจากที่เขาใส่ท่อช่วยหายใจทางจมูกได้ประมาณสองอาทิตย์กว่าๆ เขาเขียนบอกว่า “หมอบอกจะใส่ท่อช่วยหายใจให้ประมาณอาทิตย์กว่าๆ แต่เหนื่อยมากกว่าสองอาทิตย์แล้ว ผมต้องการเอาตัวออก” ดิฉันได้อธิบายว่า “มันอันตรายมากและจะทำให้หายใจไม่ได้เพราะก้อนไปเบียดหลอดลม แต่ผู้ป่วยยืนยันเหมือนเดิม แพทย์จึงต้องมาคุยกับผู้ป่วยและญาติว่า “ถ้าเอาท่อช่วยหายใจออกจะทำให้หยุดหายใจหรือหายใจไม่พอ

เรื่องเล่าจากใจ

ซึ่งอาจจะไม่ใช่วันนี้หรือพรุ่งนี้ แต่อาจจะเป็วันต่อๆ ไปก็ได้ และ ถัดออกทำช่วยหายใจออกแล้วก็ไม่สามารถใส่ได้อีกเนื่องจากก้อน ไทรอยด์ไปเบียดหลอดลมหมด” ผู้ป่วยยังคงยืนยันเหมือนเดิม ยินดี เขียนหนังสือปฐิเสธการรักษาและปฐิเสธการช่วยชีวิตทุกอย่าง

จากนั้นวันที่ผู้ป่วยรอคอยก็มาถึงซึ่งตรงกับวันที่ดิฉันขึ้นเวร ดิฉัน ได้พูดคุยกับภรรยาของผู้ป่วยว่า “ผู้ป่วยจะถอดทำจริง ๆ หรือมันอันตราย มากนะ” ภรรยาตอบว่า “ก็ตามนั้นแหละเพราะไม่มีใครห้ามเขาได้” เมื่อแพทย์ถึงทำช่วยหายใจออกผู้ป่วยดีใจมากและยกหัวหัวแม่มือให้กับ ดิฉัน ดิฉันก็ยกหัวหัวแม่มือตอบเขาทั้งๆ ที่รู้ว่ามันคงจะอีกไม่นาน ผู้ป่วย และภรรยาจึงจับมือกันเหมือนถ่ายถอดความรู้สึกว่าพร้อมที่จะสู้ไม่ว่า อะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม ภรรยาหนึ่งน้ำตาไหลผู้ป่วยหนึ่งนิ่ง ตาแดงๆ ดิฉัน พุดให้กำลังใจเขาตลอดว่า “สู้ๆ และอดทนนะ มีอะไรให้ช่วยบอกได้ ตลอดเวลาเลย” ดิฉันช่วยให้บอกซิเจน พ่นไอน้ำ พ่นยา เพื่อให้เขา ไม่เหนื่อย และคิดว่าเขาคงอยากให้มีคนอยู่ใกล้ๆ โดยเฉพาะกลางคืน จึงถามเขาว่าอยากใหภรรยาอยู่ด้วยใช่ไหม เขาพยักหน้า ดิฉันจึง อนุญาตให้ภรรยาอยู่เฝ้าได้ ทั้งผู้ป่วยและภรรยาแสดงสีหน้าดีใจมาก โดยเฉพาะผู้ป่วยซึ่งดิฉันมองว่าเขาดีใจมากกว่าเพราะเขาจะได้ไม่ต้อง นอนอยู่คนเดียวในเวลากลางคืนเหมือนที่ผ่านมา ภรรยากล่าวขอขอบคุณ ดิฉันและบอกว่า “หนูจะอยู่เป็นเพื่อนเขาจนวาระสุดท้ายของเขา”

ภรรยาหนึ่งเฝ้าทั้งวันทั้งคืนโดยตลอด และเมื่อถึงคืนที่ 3 ประมาณ

4.00 น. เขาซึ่งไม่มีอาการแสดงว่าหายใจไม่ออกหรือกระสับกระส่ายเลย อยู่ๆ ขณะที่นั่งบนเตียงเขาก็หงายหลังล้มลงและหยุดหายใจ ภรรยาเข้าไปกอดสามีและชนหน้ากับแก้มสามีปล່อยให้หน้าตาไหลอยู่หน้ามาก ดิฉันจึงเข้าไปแตะแขนของภรรยาและบอกว่า “เขาไม่อยู่แล้วนะ” ภรรยาพยักหน้าและบอกว่า “เขาไปดีแล้ว” ดิฉันแสดงความเสียใจกับภรรยาเขาพร้อมกับตัวเองก็ไม่สามารถกลืนหน้าตาไม่ให้หวั่นไหวออกมาได้เช่นกัน

ดิฉันคิดว่าทุกสิ่งอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิต ถ้าคนเรามีสติ มีเวลาคิดและเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ หากเป็นโรคที่รักษาไม่หาย ต้องอยู่อย่างทุกข์ทรมานก็คงไม่ยากที่จะมีชีวิตอีกต่อไป เหมือนกับผู้ป่วยรายนี้ เขามีสิทธิที่จะเลือกว่าจะอยู่หรือเลือกที่จะทำในสิ่งที่เขาต้องการ ซึ่งดิฉันคิดว่าถ้าเป็นตัวเองก็คงจะตัดสินใจแบบนั้น

หายเหนื่อย

พัชรวิรัตน์ เป็ลียะสะอาด

โรงพยาบาลพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

บทบาทของพยาบาลในห้องผู้ป่วยหนักหน้าหลัก คือดูแลผู้ป่วย ให้พ้นภาวะวิกฤติ การดูแลครอบคลุมและญาติเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่ต้องดูแลด้วยเช่นกัน เมื่อผู้ป่วยเข้ารับการรักษาญาติส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับความเครียด เพราะไม่รู้เลยว่า เมื่อส่งผู้ป่วยเข้าห้องผู้ป่วยหนักแล้วหลังจากนั้นจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นบ้างกับคนที่รัก ได้แต่เพียงเฝ้ารอหน้าตึกเดินไป เดินมา รอเวลา รอโทรศัพท์แจ้งอาการเปลี่ยนแปลง ญาติต้องถูกจำกัดด้วยกฎระเบียบการเยี่ยม ได้เข้าเยี่ยมเพียงช่วงเวลาสั้นๆ ล้วนแล้วแต่เป็นภาวะความเครียดของญาติทั้งสิ้น บทบาทของพยาบาล บางครั้งเราอาจลืมถึงครอบครัวของผู้ป่วย เพราะเราเน้นการดูแลผู้ป่วยเพียงอย่างเดียว แม้บางครั้งความต้องการของญาติ อาจเพียงแค่ต้องการ.... มีโอกาสได้อยู่ใกล้ชิดกับบุคคลอันเป็นที่รักในวาระสุดท้ายเท่านั้น

ขึ้นเวรดิกรวันนี้ รู้สึกเหนื่อยล้า ตั้งแต่ยังไม่ได้ทำงาน บอกกับตัวเองทุกวัน สิ่งที่ทำ คือ หน้าที หน้าทีและหน้าที แต่ก็ยังไม่เห็นหายเหนื่อย

หลังรับเวอร์สเร็วก็ได้เห็นคุณไข้ ตั้งแต่เตียง 1 จนมาถึงห้องแยก 1 เป็น
คนไข้ผู้ชายสูงอายุซึ่งอยู่ในวาระสุดท้ายป่วยเป็นโรคหัวใจและอัมพาต
ไม่รู้สึกรู้สึทวนอบนเตียงที่มีเครื่องฟั่นฐานการยื้อและยึดชีวิตมากมาย
มียาเพิ่มความดันโลหิตให้ไว้ปริมาณขนาดสูงสุด มาถูกทางแล้ว เป็น
คำพูดของหมอท่านหนึ่งที่เรารู้จัก เองหน้าไปที่จอกลิ้นหัวใจ หัวใจของ
คนไข้มักลุกเต้มี แม้จะมียาขนาดเอกพอที่จะยึดเวลาออกไปได้อีก
ความทรงจำเก่าๆ ผุดขึ้นมา ภาพที่พ่อของจันเคยนอนอยู่บนเตียง
ไม่แตกต่างจากคนไข้รายนี้ สุดท้ายคนเรารู้อะไรก็ยอมเป็นไปตาม
ธรรมชาติ ไม่สามารถที่จะฝืนธรรมชาติได้สักคน เข้ามาในห้องนี้ที่ไร
จันเสียงที่จะพูดคุยกับญาติในห้องแยกนี้เสมอ เหตุผลสั้นๆ ก็คือ
จันอดคิดถึงพ่อของจันไม่ได้แม้จะผ่านมานานหลายปีแล้วก็ตาม จันนอน
หายใจแล้วพยายามสลัดความคิดเก่าๆ ออกไป เดินเข้าไปยืนข้างเตียง
จับมือคนไข้ เรียก “ตา เป็นอย่างไรบ้าง เหนื่อยไหม อดทนหน่อยนะ
กำหนดลมหายใจเข้า ออก พระอยู่ในใจ นะตา หึถึง พระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์ คุณงามความดีที่เคยได้ทำ จะได้เป็นแสงสว่างนำทางไปใน
ภพชาติที่ดี”

เวลาผ่านไปอีกหลายชั่วโมง มองดูนาฬิกา 4.40 น. หลังทำ
กิจกรรมอื่นเสร็จ ลุกไปดูคนไข้อีกรอบประเมินสัญญาณชีพ หัวใจเต้น
ช้าลงกว่าเดิม ความดันโลหิตวัดไม่ได้จึงติดต่อประชาสัมพันธ์โทรศัพท์
แจ้งญาติ ไม่ทราบเสียงโทรศัพท์สายออกดังขึ้น จันรีบรับโทรศัพท์

เรื่องเล่าจากใจ

“สวัสดีค่ะ ICU 1 ค่ะ” เสียงประชาสัมพันธ์จ้วบเจ็บบ่เล็กน้อย “ติดต่อญาติได้แล้วค่ะ” ประชาสัมพันธ์วางสายลง ได้ยินเสียงจากปลายสายพูดเสียงเครือว่า “คุณพ่อเสียชีวิตแล้วหรือค่ะ” จึงรีบตอบว่า “ยังค่ะ โทรศัพท์แจ้งญาติว่าตอนนี้อหิวใจเต้นช้าลง ความดันโลหิตวัดไม่ได้ มีโอกาสเสียชีวิต ญาติต้องการมาเยี่ยมหรือเปล่าค่ะ” เสียงลูกสาวคนไข้รีบตอบกลับมา “พยายามให้เข้าเยี่ยมได้จริงหรือคะ” จึงตอบกลับไปว่า “ได้ค่ะ” จากน้ำเสียงของญาติแสดงออกถึงความรู้สึกดีใจ “ค่ะๆ จะรีบไป”

เพียงไม่ถึง 20 นาที เสียงกอดร้องไห้ดังขึ้น จันทิณไปเปิดกระจก พบญาติประมาณ 3-4 คน สิ่งที่น่าสนใจเห็น คือผู้หญิงวัยสูงอายุกับผู้หญิงวัยกลางคน 2 คนยืนประคองกันอยู่ ผู้หญิงสูงอายุท่าทางไม่ค่อยแข็งแรง ตา 2 ข้าง ดูแดงช้ำ เหมือนเพิ่งผ่านการร้องไห้เมื่อญาติถึงเตียงคนไข้ ก็ปล่อยโซ่ กอดคนไข้แน่น และพูดว่า “คิดว่าจะไม่มีโอกาสได้ดูใจพ่อเป็นครั้งสุดท้ายแล้ว” และร้องไห้กันเสียงระงมทั่วห้อง จันทิณเปิดโอกาสให้ญาติและคนไข้ได้อยู่กันตามลำพัง ปิดม่านให้คลื่นหัวใจห่างขึ้นเรื่อยๆ คิดในใจตากคงจะรอญาติ

ครูใหญ่จันทิณเดินกลับเข้าไปในห้องคนไข้ แจ้งอาการกับญาติ “ตอนนี้อหิวใจเต้นช้าลงเรื่อยๆ ความดันโลหิตวัดไม่ได้” ญาติพยักหน้ารับทราบ คราวนี้สีหน้าญาติดูดีขึ้น แม้ยังมีคราบน้ำตาทั่วใบหน้า ลูกสาวของตาเดินมาหาและจับมือเราแน่น “ขอบคุณพยาบาลมากนะคะ พี่คิดว่าพี่คงไม่มีโอกาสได้กอดคุณพ่อเป็นครั้งสุดท้าย” พูดยังไม่ทันจบ น้ำตา

ก็ไหลอาบแก้ม 2 ข้าง กอดเราแน่น และพูดซ้ำๆ ว่า “ขอบคุณจริงๆ เราเข้าใจว่าญาติจะไม่มีโอกาสได้เข้ามาดูใจในวาระสุดท้าย คงจะได้รับโทรศัพท์แจ้งตอนเสียชีวิตครั้งเดียว ตายตอนไหนก็ไม่รู้ กลับถึงบ้านร้องไห้กันทุกวัน พี่ทำใจไม่ได้ สงสารคุณพ่อ” ฉันจึงชี้แจงว่า “ปกติถ้าคนไข้อาการไม่ดี เราจะให้ญาติเข้าเยี่ยมได้ หรือแนะนำให้โทรศัพท์สอบถามอาการ ถ้าคนไข้มีอาการเปลี่ยนแปลงพยาบาลจะโทรศัพท์แจ้งเป็นระยะๆ ” ลูกสาวคนไข้ค่อยๆ ผละออกจากฉันพยักหน้ารับและพูดว่า “ตอนนั้นไม่ใช่อย่างที่คิดไว้เลย พี่ไม่รู้จะพูดคำอะไร...” ญาติเดินกลับมาที่เตียงคนไข้ กระซิบข่าวเบาๆ และบอกว่า “ไม่ต้องห่วงนะคุณพ่อ ลูกจะดูแลคุณแม่ให้ดีที่สุด คุณพ่อไปดีนะ กลับให้สบาย ไม่ต้องกังวล” ยังไม่ทันขาดคำ คลื่นหัวใจก็ลากเป็นเส้นยาว ฉันบอกญาติว่า “คนไข้เสียชีวิตแล้วนะคะ” ญาติพากันก้มกราบเท้าคนไข้ ได้ยินเสียงร้องไห้เบาๆ ฉันนำญาติยืนไว้อาลัยประมาณ 1 นาที ฉันแสดงความเสียใจ ญาติยืนทั้งหน้าตา ไม่มีใครร้องไห้ฟูมฟายอีก พอฉันเดินออกมาด้านหลังมองดูนาฬิกาจะ 6 โมงเช้าแล้ว ไม่น่าเชื่อว่า ความรู้สึกเหนื่อยล้าของฉันที่เกิดขึ้นก่อนขึ้นเวทีก็หายไปในพริบตา กลับกลายเป็นความรู้สึกดี มีความสุข งานที่คิดว่าเป็นหน้าที่ แต่เมื่อมันอยู่ตรงหน้า ถ้าเราทำด้วยใจ ผลลัพธ์ที่ได้คือ ความอึดอ้อมใจ หายเหนื่อย...ดังประโยคที่กล่าวว่า ความดีไม่ได้อึดที่ท้อง แต่...ความดีอ้อมอยู่ที่ใจ...

ชีวิตอาจสั้น แต่รักนั้นยืนยาว

วารุณี มีบุญ

โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ กรุงเทพฯ

อย่าปล่อยให้ความรักเป็นฝ่ายตายจากเราไปในขณะที่เรายังมีชีวิตอยู่ เพราะเมื่อเราจากกันในวันหนึ่ง ความเศร้าโศกเสียใจจะได้ไม่รุมทำร้ายเรา ว่าเพราะเหตุใดเราจึงปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยละเลยคนที่เรารักให้อยู่กับความโดดเดี่ยวเปลี่ยวเหงา เมื่อชีวิตหนึ่งจากเราไป เราจะได้รู้สึกไม่เสียดายเวลาที่อยู่ร่วมกันมาเพราะเราได้ใช้เวลาทุกนาทีอย่างคุ้มค่าแก่ความรักแล้ว....

ไชยยง...คือชื่อของคนไข้หญิงคนหนึ่งที่เราใช้เรียกแทนชื่อจริงของเธอเพราะนามสกุลของเธอออกเสียงคล้ายๆ คำนี้ และประกอบกับช่วงนั้นเทรนด์เกาหลีกำลังมาแรง พวกเราจึงเรียกเธอว่า ไชยยง เธอเป็นคนไข้ผู้หญิงผิวขาวตัวเล็ก ตอนที่เธอปกติเธอเป็นคนหน้าตาดีตามแบบฉบับสาวเหนือ ไชยยงอายุเพียง 33 ปี แต่งงานแล้วมีลูก 4 คน เธอแต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย เมื่อเธอคลอดลูกคนที่ 4 ได้ไม่เท่าไรก็เริ่มมีอาการเจ็บป่วย ในที่สุดก็ได้รู้ว่าเธอเป็นมะเร็งปากมดลูก ตอนที่เธอมาขอปรึกษาตัวที่โรงพยาบาล เธออยู่ในระยะ

สุดท้ายซึ่งมะเร็งได้ลามไปที่ตับและกระดูกแล้ว แพทย์ไม่สามารถรักษา
เธอได้อีก แพทย์และญาติมีแนวทางการรักษาเธอคือไม่ป้อนหัวใจไม่ใส่
ท่อช่วยหายใจ แต่ให้ยาเพื่อบรรเทาอาการเจ็บปวดอย่างเต็มที่ เพื่อให้
เธอจากไปอย่างสงบ ตอนที่เธอเข้ามานอนที่โรงพยาบาล เธอบวม
ทั้งตัว มีแผลบริเวณปากช่องคลอดและลามออกมาบริเวณขาหนีบ แผล
ส่งกลิ่นเหม็นตามแบบแผลมะเร็งทั่วไป คนที่ดูแลไชยยongคือแม่และ
สามี ตอนกลางวันแม่เป็นคนดูแลเพราะสามีต้องไปทำงาน แต่กลางคืน
สามีจะเป็นคนดูแลให้แม่กลับบ้านไปดูดูแลหลายๆ ทั้ง 4 คน

แรกๆ ข้าพเจ้าเองก็ให้การพยาบาลเหมือนกับคนไข้ทั่วไป
เมื่อเธอร้องเจ็บก็ให้ยาแก้ปวด เมื่อเธอขบถาก็ทำความเข้าใจให้
พูดคุยทักทายธรรมดา แต่เมื่อผ่านไปเกือบอาทิตย์ สิ่งที่ข้าพเจ้าเห็น
เมื่อเข้าไปให้การพยาบาลคือ สามีของเธอจะพูดคุยให้เธอยิ้มได้ตลอดเวลา
แต่เมื่อเธอหลับ สามีของเธอจะแอบไปป้อนน้ำให้ตรงระเบียบห้อง

สามีของไชยยongต้องทำงาน ทั้งยังต้องดูแลลูกๆ และยังต้องมา
ดูแลไชยยongอีก ข้าพเจ้าคิดว่าเขาคงเหนื่อยมากๆ แต่สิ่งที่เขาแสดงออก
ต่อภรรยา นั่นคือสีหน้าอันยิ้มแย้ม คอยจับมือให้กำลังใจ คอยดูแล
ทำความสะอาดร่างกายให้เธอ ชวนเธอพูดคุยในเรื่องที่ทำให้เธอยิ้มได้
ตลอดเวลา ข้าพเจ้าเห็นแล้วอดชื่นชมในตัวผู้ชายคนนี้ไม่ได้

ในความโศกเศร้าของไชยยongก็ยังคงมีความโศกเศร้าแฝงอยู่เพราะเธอ
มีคนที่รักเธอมาก มีสามีที่ดีจนชวนให้หลายคนอิจฉา ข้าพเจ้ามี

เรื่องเล่าจากใจ

โอกาสได้พูดคุยกับสามีของไชยยong เขาเล่าให้ฟังว่าตั้งแต่แต่งงานกัน มาเขากับไชยยongไม่เคยทะเลาะกันเลย อยู่ด้วยกันมาด้วยความรักและ เข้าใจมาโดยตลอด ทว่าเวลาแห่งความสุขมักผ่านไปอย่างรวดเร็วเสมอ ขณะที่สามีของไชยยongแสดงความเข้มแข็ง ตัวไชยยongเองก็เข้มแข็ง ไม่แพ้กัน แม้เธอจะต้องต่อสู้กับความเจ็บปวดอย่างแสนสาหัส แต่ด้วยความรักที่มีต่อสามีและลูก เธอจึงไม่ย่อท้อ ต้องยืมให้กำลังใจแก่สามี ทุกครั้งที่เขามาพูดคุย ข้าพเจ้ามองเห็นความรักที่ทั้งสองมีต่อกันแล้วรู้สึก ชื่นชมระคนเศร้าใจกับความจริงที่จะเกิดขึ้นในอีกไม่นานนี้....

ในชีวิตการทำงานสืบกว่าปีของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเคยเห็นความรัก ของพ่อแม่ที่มาเฝ้าดูแลลูก ความรักของลูกที่มาเฝ้าพ่อแม่ ความรักของ ภรรยาที่มาเฝ้าสามี แต่ที่เป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าเห็นความรักของสามี ที่มีต่อภรรยา... จากเดิมที่ข้าพเจ้าเคยให้การพยาบาลไชยยongตาม มาตรฐานของพยาบาลทั่วไป ข้าพเจ้าได้ใช้เวลาอยู่พูดคุยให้กำลังใจเธอ มากขึ้น เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าก็จะแวะเข้าไปดูเธอตลอด

ไชยยongนอนรักษาตัวได้เกือบเดือน วันแห่งการจากลาก็มาถึง วันนั้นข้าพเจ้าขึ้นเวรตึก ตลอดเวรเธอเริ่มมีอาการทรุดลง หายใจแผ่วเบา ใช้กลืนเนื้อเหนืงท้องช่วย สามีเธอนั่งข้างเตียงจับมือเธอและพูดกับเธอ พร่ำบอกว่า “พ่อรักแม่นะ” พร้อมน้ำตาที่ไหลรินตลอดเวลา แต่เขา ไม่ส่งเสียงสะอื้นให้เธอได้ยิน และแล้วไชยยongก็จากเราไปตอนเช้า เวลาหกโมงกว่า เป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าเห็นสามีของเธอถอดเธอร้องไห้

อย่างไม่อายใคร.....

ความตายเป็นสิ่งที่เราจำเป็นต้องเผชิญอย่างไม่อาจเลี่ยง ซ้ำยังไม่อาจคาดเดาได้ ฉะนั้นเมื่อตระหนักได้ว่า ชีวิตของทุกคนนั้นช่างแสนสั้น รักที่ยังมีโอกาสจึงควรรีบเติมเต็มชีวิตของเราให้สมบูรณ์เหมือนกับใบหยกของที่ได้รับการความรักจากคนรอบกายอย่างสุขล้นก่อนที่วาระสุดท้ายจะมาถึง ทำให้ข้าพเจ้าได้รู้ว่า ความรักไม่เคยจากเราไปก่อนเวลาอันควร เพราะมันอยู่กับเราตลอดเวลา แม้ว่าชีวิตจะเดินทางล่องหนไปก่อนแล้วก็ตาม.....

ลมหายใจ แห่งศรัทธา

สุวัชรินทร์ นิตวิสุทธ

โรงพยาบาลยะลา จังหวัดยะลา

คนเราเกิดมามีความต้องการที่แตกต่างกัน บางคนต้องการ
สิ่งหนึ่งสิ่งนี้เพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่ได้สำหรับผู้ชายคนหนึ่งสิ่งที่เขาต้องการ
คือ “ลมหายใจ” เพื่อต่อชีวิตให้ได้อยู่กับสิ่งที่เขารักมากที่สุด ภาพชาย
วัยกลางคนกำลังอุ้มเด็กหญิงตัวน้อยวัย 3 เดือนอย่างมีความสุข ทั้งๆ ที่
ตนเองมีสายออกซิเจนที่จมูก มีอาการหอบเหนื่อยเป็นช่วงๆ แต่ใบหน้า
บ่งบอกถึงความสุขที่เห็นได้ชัด ภาพนี้ถ้าใครได้เห็นคงต้องแอบยิ้ม
ถึงความสุขของพ่อลูกคู่นี้ “แบลลี” พ่อเป็นมะเร็งปอดระยะสุดท้าย
แต่แบลลีรู้เพียงว่าตนเองป่วยเป็นโรคน้ำท่วมปอด เมื่อพบกันครั้งแรก
ดิฉันได้ประวัติจากญาติ แบลลีเป็นหัวหน้าครอบครัวอาชีพรับจ้างมีลูก 2 คน
คนโตลูกชายอายุ 10 ปี คนที่ 2 ลูกสาวอายุ 3 เดือน แบลลีตั้งความหวัง
ไว้กับลูกสาวมาก อยากให้ลูกเติบโตมาเป็นคนดี อยากให้เป็นหมอ
จะได้มาดูแลพ่อส่วนลูกชายค่อนข้างเป็นเด็กเกเร ไม่ยอมเรียนหนังสือ
แบลลีกังวลและห่วงลูกคนนี้มาก หลังจากแบลลีไม่สบายต้องเข้าออก
โรงพยาบาลในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ญาติๆ ไม่ยอมบอกว่าแบลลีเป็น

โรคอะไร ได้แก่ โภทกแบบลีไปวันๆ ว่าเป็นโรคปอด เพราะกลัแบบลี จะรับไม่ได้ กลัวอาการจะทรุดลง

แพทย์ส่งปรึกษาทีมการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง เพื่อร่วมกัน วางแผนในการดูแลแบบลี สิ่งที่ทางทีมกังวล คือทำอย่างไรให้แบบลีเข้าใจ ในสภาพของตนเอง เพื่อจะได้ยินยอมรักษายั่งยืนต่อไป จึงนัดญาติของ แบบลีมาคุยซึ่งมีกะนี น้องสะใภ้ และแบบเลาะ น้องชาย ว่าเราจะต้อง บอกความจริงให้แบบลีทราบ เพื่อให้แบบลีได้เข้าใจในโรคและจะได้ให้ ความร่วมมือในการรักษา แต่ญาติๆ ก็ยังกังวลว่าแบบลีจะรับไม่ได้ถ้ารู้ ว่าตนเองเป็นมะเร็งปอด ทางทีมให้ความมั่นใจแก่ญาติๆ ของแบบลีว่า ไม่เสียใครทราบได้หรือกว่าใจของใครจะคิดอย่างไรนอกจากตัวของเขาเอง แบบลีเป็นคนเข้มแข็ง ใจสู้ น่าจะเผชิญกับความจริงนี้ได้ หากเราปิดบัง ต่อไปแบบลีก็จะรับเร็วเอาความจริงจนได้ สู้เราวางแผนในการบอกความจริง กับแบบลีจะดีไหม ญาติๆ ของแบบลีเห็นด้วย

วันที่แพทย์ตัดสินใจที่จะบอกความจริงกับแบบลีก็มาถึง เราได้ วางแผนกันว่าแพทย์เริ่มก่อนหลังจากนั้นจะเป็นทีมดูแลประคับประคอง และพยาบาลผู้ดูแลแบบลี เมื่อแพทย์บอกแบบลีว่าเป็นมะเร็งปอด สีหน้า ของแบบลีเรียบเฉยและรับทราบถึงความจริงนี้ แบบลีบอกว่า “คนเป็น กันเยอะไม่แปลกอะไรถ้าผมจะเป็น” แล้วจะทำอย่างไรกันดีละหมอ ในความกังวลของทุกคนก็กลับกลายเป็นความโล่งใจที่แบบลีรับสภาพได้ แต่ก็ให้พยาบาลประจำติดคอยสังเกตอาการของแบบลีว่าคืนนี้จะเป็น

เรื่องเล่าจากใจ

อย่างไร แพทย์อยากให้แบลี่ไปตรวจเพิ่มที่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จะได้มาวางแผนกันต่อว่าจะรักษาอย่างไร แบลี่และกะหีตัดสินใจที่จะไปโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ แต่แม่ของแบลี่ยากให้ไปรักษาหมอบ้าน หลังจากทีมได้พูดคุยกับแบลี่และญาติๆ แล้ว ทางญาติยินยอมที่จะไปตรวจที่รพ.มอ.เพื่อให้แบลี่ได้สบายใจมีกำลังใจ ก่อนวันที่จะไปโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ทางทีมได้บอกกับกะหีว่าให้ภรรยาของแบลี่พาลูกสาวมาพบเพื่อแบลี่จะได้มีกำลังใจ ซึ่งยังไม่รู้เลยว่าไปโรงพยาบาลสงขลานครินทร์แล้วจะต้องนอนที่ไหนนานหรือเปล่า และได้บอกกับน้องพยาบาลที่ตึกว่าช่วงเย็นประมาณเวรบ่ายญาติของแบลี่จะพาลูกสาวมาให้พ่อเขาได้ดูลูกน้องพยาบาลเล่าให้ฟังว่าพอลูกสาวมา แบลี่อุ้มลูก สีหน้าสดชื่น ยิ้มแย้ม ใครเห็นก็แอบน้ำตาซึมกับภาพที่เห็นแบลี่ตื่นเต้นมากจนนอนไม่หลับ ยิ้มอย่างมีความสุขและความหวัง

หลังจากแบลี่กลับบ้าน รพ.มอ. สีหน้ายิ้มมีความสุขมากขึ้น ทางรพ.มอ. เอาผลชิ้นเนื้อไปตรวจอีกครั้ง แล้วจะมีการให้ยารักษาต่อไป แบลี่มีความสุขมากขึ้น สีหน้าสดชื่นอย่างเห็นได้ชัด กะหีเล่าว่า ผลชิ้นเนื้อส่งกรุงเทพประมาณ 1 อาทิตย์แต่ต้องจ่ายค่าใช้จ่ายเอง หลังจากนั้นก็จะให้กินยา ค่ายาที่แพงแต่ต้องสู้ให้แบลี่ดีขึ้น แบลี่ขอกลับบ้านกลับไปอยู่กับลูกสาวเพื่อให้ “ยาใจ” ให้ตนเองมีพลัง มีแรงทีมวางแผนการกลับไปอยู่บ้านให้แบลี่ เตรียมออกซิเจน และเบอร์โทรศัพท์ติดต่อเมื่อมีเหตุฉุกเฉินพร้อมทั้งเบอร์โทรติดต่อของทีมตลอด 24 ชั่วโมง

ทีมได้คุยกับภรรยาแบบลี ชื่อ “กะยะห์” เพิ่งคลอดลูกสาวได้ 3 เดือน ทำให้ไม่ได้มาดูแลแบบลีที่โรงพยาบาล ทราบแต่ว่าแบบลีเป็นโรคหัวใจทรมานปอด เพราะหน้าที่หลักในการเฝ้าแบบลีจะเป็นพี่ห้องของแบบลี หลังจากที่ได้คุยกับกะยะห์และได้บอกความจริงให้กะยะห์ทราบว่าแบบลีเป็นมะเร็งปอด กะยะห์ร้องไห้ตลอดเวลา ต้องปลอบโยนกันอยู่พักใหญ่ และบอกกับกะยะห์ว่า “เราต้องเข้มแข็ง ร้องให้ได้ ทุกคนมีสิทธิ์ร้องไห้” ถ้าอยู่ต่อหน้าแบบลีขอให้เก็บน้ำตา และความโศกเศร้าเอาไว้ให้แบบลีได้เห็นแต่รอยยิ้มและจิตใจที่เข้มแข็งแบบลีจะได้มีกำลังใจในการสู้กับโรคกะยะห์เข็ดน้ำตาแล้วไปหาแบบลีด้วยรอยยิ้มแบบลีกลับไปอยู่บ้านได้ 4 วันอาการทรุดลง ต้องใช้ออกซิเจนมากขึ้นพ่นยาบ่อยขึ้นแบบลีบอกว่าไม่เป็นไรผลดีขึ้นเรื่อยๆ ก็จะหายแล้ว อยู่บ้านไปก่อนใกล้ลูกไม่กลัวอะไรทั้งนั้น สบายใจ

แล้ววันที่แบบลีเฝ้ารอก็มาถึง รพ.มอ. โทรมัศพ์มาบอกกะยะห์ว่า ให้แบบลีไป รพ.มอ. ได้ในวันรุ่งขึ้นกะยะห์โทรมาปรึกษาว่าแบบลีอยากไป รพ.มอ. มาก แต่ตอนนี้แบบลี หายใจเหนื่อยมากแล้ว แม่ของแบบลีไม่ให้มาโรงพยาบาลอยากให้ไปอย่างสงบที่บ้าน กะยะห์จะทำอย่างไร ทีมได้ปรึกษากับแพทย์เจ้าของไข้ ท่านให้คำแนะนำว่าต้องถามคนไข้ก่อนว่าเขาต้องการอะไร อยากทำอะไร ในที่สุดแบบลีซึ่งหายใจเหนื่อยมากแล้ว แต่พยายามจะพูด บอกกับกะยะห์ว่าขอพักที่โรงพยาบาลสักก่อน แล้วค่อยไป รพ.มอ. สุดท้ายญาติๆ รวมทั้งแม่ของแบบลียินยอมตามความต้องการของแบบลี เมื่อมาถึงห้องฉุกเฉินอาการหอบเป็นมากขึ้น

เรื่องเล่าจากใจ

แพทย์ขอใส่ท่อช่วยหายใจแบบสูดด้วยแรงอันอ่อนล้าว่า “ขอไม่ใส่ท่อช่วยหายใจ” ขอใส่ออกซิเจนอย่างเดียว ซึ่งญาติก็ทำตามความต้องการของแบบลี หลังจากนั้นแบบลีก็รู้สึกตัวและจากไปในช่วงเที่ยงของอีกวันท่ามกลางความรักของครอบครัว

“แบบลี” กับศรัทธาในการมีชีวิตอยู่ เลือกที่จะมีลมหายใจเพื่อต่อชีวิตให้ได้อยู่กับสิ่งที่เขารักมากที่สุด เพื่อครอบครัว เพื่อลูก ทำให้แบบลีมีความสุขในช่วงเวลาสุดท้ายของชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามอัธยาศัยในช่วงเวลาสั้นๆ ที่ได้เลือกเอง จากลมหายใจแห่งศรัทธา

การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายด้วยความตายน่ากลัว จริงหรือ

สุมาลี เขตบรรจง

โรงพยาบาลหนองศรี จังหวัดกาฬสินธุ์

งานบริการสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม เป็นการดูแลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และจิตสังคม ให้ครอบคลุมทั้งสี่มิติ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในผู้ป่วยที่มีภาวะการเจ็บป่วยเรื้อรัง ชับซ้อน หรือช่วงวิกฤตชีวิตโดยเฉพาะผู้ป่วยระยะสุดท้าย มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการประยุกต์กิจกรรมการรักษาพยาบาลผสมผสานกับประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อ ความศรัทธาในท้องถิ่นนั้น ๆ อย่างลงตัว จะช่วยให้เกิดความสมบูรณ์แบบในการดูแลผู้ป่วยและญาติได้ดียิ่งขึ้น

งานเยี่ยมบ้านทำให้ดิฉันมีโอกาสรู้จักกับคุณยายท่านหนึ่งอายุ 82 ปี ท่านป่วยเป็นโรคมะเร็งมาเกือบปี ปวดทรมานมาหลายเดือนแล้วข้าวปลา กินไม่ได้ ลูกหลานได้แต่หยอดน้ำไอวอลติน และน้ำข้าวให้ คุณยายกิน เราเดินลัดหลังบ้าน ไปที่บ้านของคุณยายท่านนี้ ภาพที่เห็นคือมีลูกหลานหลายคน นั่งห้อมล้อมผู้ป่วยหญิงสูงวัยที่นอนหนึ่งๆ หายใจรวยริน รูปร่างผอมมาก แก้มสองข้างตอแหลยวบย หงับหุ้มกระดูก หลังเท้าบวมทั้งสองข้าง ผ่าเท้าใหญ่สีเขียวชืด แต่มองดูสะอาดตา

เรื่องเล่าจากใจ

มันแสดงถึงความเอาใจใส่อย่างดีเยี่ยมของบุคลากร จากรูปร่างและขนาดของฝ่าเท้า สามารถคาดเดาได้ว่า คุณยายท่านนี้ อดีตคงมีรูปร่างที่สูงสมส่วน ผิวขาว สวย ดิฉันก็กวาดตามองไปรอบๆ ห้อง พลันสายตาเหลือบไปเห็นรูปภาพที่แขวนไว้ที่ผนังห้อง เป็นภาพสี่ที่คุณยายถ่ายไว้เมื่อตอนยังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุและยังไม่ป่วย ท่านเป็นคนหน้าตาดีมาก ลูกๆ ของคุณยายให้ข้อมูลว่า ปกติคุณยายเป็นผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงไม่เคยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลหรือคลินิกแพทย์ใดๆ

แต่เมื่อต้นปีนี้ คุณยายมีอาการปวดท้องอย่างรุนแรง ลูกหลานจึงพาคุณยายไปตรวจรักษาที่คลินิกเอกชนแห่งหนึ่ง แพทย์บอกว่าเป็นโรคมะเร็งที่ตับ และเป็นระยะที่มะเร็งกระจายแล้ว รักษาที่ไหนก็ไม่หาย ให้พากลับไปที่บ้าน แต่ลูกๆ ยังไม่ละความเพียร ได้พาคุณยายไปตรวจที่โรงพยาบาลรัฐอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งแพทย์ก็บอกว่ามะเร็งตับเหมือนกัน ประกายมาด บุตรสาวคนเล็กของคุณยาย ได้เล่าเรื่องราวของผู้เป็นมารดาว่า “หมอบอกว่าไม่เกินหกเดือน...แต่ตอนนี้ได้แปดเดือนแล้ว ..หนูลิโตนยามเพิ่งปวดนี่ล่ะ มันทรมานหลาย นอกกะนอกบ่ได้เลย จักสีเช็ดจังได้....” น้ำเสียงบ่งบอกถึงความห่วงใย และอยากถ่ายทอดแบ่งปันความทุกข์ออกจากมารดา ดิฉันจึงประสานกับโรงพยาบาลตำบลและอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ให้ออกมาร่วมเยี่ยมให้กำลังใจ คุณยาย เรื่องความสุขสบาย เพื่อลดความทุกข์ทรมานให้กับคุณยาย ดิฉันได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องธรรมะกับคุณยาย คุณยายเป็นคนชอบทำบุญ “แม่บ่ย่าน

ความตายดอกหมอก...แม่ปวด บ่อยากให้ลูกหลานลำบาก” คุณยายพูดด้วยน้ำเสียงแผ่วเบามาก ต้องเงยหูตั้งใจฟังจึงจะได้ยิน ดิฉันได้ถามท่านว่า ต้องการฟังเสียงพระเทศน์ หรือไม่ ท่านบอกว่าได้ฟังก็ดี เพราะตอนนั้นก็บิรกรรม พุท ไธ ตามดูลมหายใจเข้าออกตลอดยกเว้นตอนปวดมากทำไม่ไหว ดิฉันพูดขึ้นชมท่านด้วยความจริงใจว่า คุณยายทำได้ดีเยี่ยมแล้วขอเป็นกำลังใจให้ จะเป็นผู้ประสานเอายาลดปวดจากโรงพยาบาลมาให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลตำบลดัดใจเมื่อเวลาปวด แต่หากปวดมากในตอนกลางดึก ให้บุตรเขยของคุณยายที่ได้รับการฝึกจิตยาให้

หนึ่งวันคุณยายอ่อนเพลียมากขึ้น ดิฉันได้ฝากกลุ่ศไปให้คุณยายดื่มแก้เหื้ออยกาย พร้อมด้วยแผ่นซีดี ธรรมะของพระอาจารย์ไพศาล วิสาโล ให้ลูกหลานเปิดให้คุณยายฟัง ลูกๆ หลานๆ และเพื่อนบ้านที่ไปเยี่ยมคุณยายก็ได้ฟังธรรมะไปด้วย หลายคนบอกว่า “ดีหลายเดือฟังแล้วสบายใจ ปลงได้ ความทุกข์กะลดลง” ดิฉันได้ยินก็เบาใจ

เวลาヤจัดแก้วปวดหมดลูกสาวของคุณยายจะเ้ารติดต่อมาที่ดิฉันทุกครั้ง และแล้วก็ถึงวันที่อาการของคุณยายทรุดหนัก ลูกหลานได้ทำการขอมาลาเ้าษต่อคุณยายตามประเพณีและความเชื่อ เป็นพิธีกรรมที่เ้าเพื่อให้เกิดยติแก่ผู้ที่จะละโลกลงเ้าไป และจะได้ไม่หวง ไม่มีเวรไม่มีภัย ไม่ผูกพยาบาทกับลูกหลาน และญาติๆ อีกต่อไป คุณยายจากไปท่ามกลางบุคคลที่ท้าวรัก และรักท้าว คุณยายได้จากโลกลงเ้าไปด้วยอาการสงบ ไม่ร้อง ไม่ดิ้น ไม่หิว ไม่ปวด ไม่เจ็บ ไม่ทุกข์อีกต่อไป

เรื่องเล่าจากใจ

นี่หรือที่ท่านผู้รู้เรียกว่า ตายอย่างสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ดิฉันได้โทรศัพท์แสดงความเสียใจต่อการจากไปของคุณยายกับลูกสาวของคุณยายและปอลอบ ลูกหลานได้ทำหน้าที่ดูแลท่านอย่างเต็มความสามารถแล้ว ขอให้มีความสุข และทำความดีทุกครั้งที่จะระลึกถึงท่าน งานศพของคุณยายจัดอย่างเรียบง่าย ตามประเพณีอันดีงามของหมู่บ้านไปไม่กลับ หลับไม่ตื่น พี่ไม่ฝัน หนีไม่พ้น ท่านหมดความทุกข์ทรมานแล้ว ดิฉันคิดถึงคำของท่านว่า กัมมฆาตตะตีโลโก สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม คุณยายเมื่อยังมีชีวิต ท่านได้สร้างแต่คุณงามความดี เมื่อตายแล้วท่านย่อมไปสู่ภพภูมิที่ดี และหากบุคคลใดจากโลกนี้ไปอย่างสงบ ท่านกลางคนรักและญาติมิตร ใญ่วัย และวัน เวลาที่เหมาะสมสมควร อย่างเช่นคุณยายท่านนี้ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร กับคำถามที่ว่า ความตายเป็นสิ่งที่น่ากลัว จริงหรือ?

ความทรงจำ...ไม่รู้ลืม

จตุพร แก้วชื่น

โรงพยาบาลมหาราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

อาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่เด็กผู้หญิงส่วนใหญ่ใฝ่ฝัน อยากเป็น เพราะเมื่อสวมชุดขาว แล้วมองดูเหมือนนางฟ้า ข้าพเจ้าก็มีความคิดเหมือนเด็กทั่วไป ที่พอคุณครูถามว่าโตขึ้นหนูอยากเป็นอะไร ข้าพเจ้าตอบด้วยความตั้งใจ “อยากเป็นพยาบาลค่ะ” และเมื่อโตขึ้นข้าพเจ้าก็ได้เรียนพยาบาลดังที่ตั้งใจไว้

หลังจากเรียนจบพยาบาลได้ปฏิบัติงาน ที่โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นโรงพยาบาลศูนย์ ปฏิบัติงานครั้งแรกในหอผู้ป่วย ICU ที่รับผู้ป่วยหนักทุกโรค ต่อมาได้ย้ายมาปฏิบัติงานหอผู้ป่วยพิเศษ ซึ่งรับผู้ป่วยทุกประเภทเช่นกัน แต่คนส่วนใหญ่จะมองว่าอยู่หอผู้ป่วยพิเศษแล้วจะสบาย ผู้ป่วยที่มาอยู่หอผู้ป่วยพิเศษเป็นผู้ป่วยที่ไม่มีอาการเปลี่ยนแปลง ผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพกำลังจะกลับบ้าน แต่ในความเป็นจริงไม่เป็นเช่นนั้น ผู้ป่วยที่เป็นโรคเรื้อรัง หรือโรคระยะสุดท้ายก็ต้องการที่จะอยู่ในหอผู้ป่วยพิเศษที่สงบ ไม่แออัดเหมือนหอผู้ป่วยสามัญ เพราะด้วยโรคที่เป็นอยู่ในระยะสุดท้าย ทำให้ผู้ป่วยเกิดความเครียด

เรื่องเล่าจากใจ

ท้อแท้ ลึกลับ ห่วง วิตกกังวล กลัวความตาย ข้าพเจ้าตีใจและประทับใจที่ตัวเองได้มีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยในระยะสุดท้ายของหลายๆ ชีวิตในผู้ป่วยแต่ละคน มีความแตกต่างกันไปตามสภาวะของโรคที่เป็นอยู่ แต่มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือผู้ป่วยบอกว่า “ไม่อยากตาย” เมื่อได้ฟังคำนี้ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเห็นใจ อยากให้กำลังใจในการต่อสู้กับโรคร้ายที่รุมเร้าอยู่

มีผู้ป่วยรายหนึ่ง ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความประทับใจ และภาคภูมิใจจนนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน แม้ผ่านมานานปีแล้ว แต่เหตุการณ์นั้นยังอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้าไม่เคยลืม ผู้ป่วยเป็นผู้หญิงไทยอายุ 47 ปี ทำงานเป็นพนักงานธนาคารแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีบุตร 2 คน กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาทั้งคู่ ผู้ป่วยเป็นโรคมะเร็งปอดในระยะสุดท้าย ซึ่งเป็นข่าวร้ายสำหรับผู้หวั่นไหวทำงานหนัก ผู้ป่วยขอย้ายมารักษาในหอผู้ป่วยพิเศษที่ข้าพเจ้าปฏิบัติงานอยู่ ความที่ผู้ป่วยนอนโรงพยาบาลหลายวันจึงมีความสนิทคุ้นเคยกัน ต่อมาอาการของผู้ป่วยกลับเลวร้ายลงเรื่อยๆ จากที่เคยหายใจเองได้ โดยไม่ต้องใช้ออกซิเจน ต้องกลับมาใช้ออกซิเจนเนื่องจากมีอาการหอบเหนื่อยมากขึ้นในขณะที่ข้าพเจ้าขึ้นปฏิบัติงาน ก่อนจะเข้าหองผู้ป่วยคนนี้แต่ละครั้ง ข้าพเจ้าต้องตั้งสติและทำใจอยู่พักหนึ่ง เพื่อไม่ให้ผู้ป่วยเห็นว่าเรารู้สึกเศร้าใจที่เห็นสภาพและอาการของเขา เมื่อเปิดประตูหองผู้ป่วยเข้าไปครั้งแรกก็จะมีคำถามจากผู้ป่วยตลอดว่า “ที่กำลังจะตายใช้มั้ยน้อง พี่ยังไม่อยากตาย ลูกพี่ยังเล็กอยู่” ฟังแล้วทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกสงสารและ

เห็นใจเป็นอย่างมาก ข้าพเจ้าต้องฝืนยิ้มให้ผู้ป่วยทั้งๆ ที่ในใจรู้สึกเศร้า และหดหู่อย่างบอกไม่ถูก ข้าพเจ้าได้แต่ปลอบใจและพูดให้กำลังใจว่า “พี่ต้องมีความตั้งใจสู้ต่อไป เอาชนะมันให้ได้ พยายามใช้เวลาที่มีค่าที่เหลืออยู่ ให้คุ้มค่าที่สุดที่สุด ให้กับครอบครัวและลูกของพี่”

และแล้ววันนั้นก็มาถึง วันที่ผู้ป่วยไม่สามารถต่อสู้กับโรคร้ายที่รุมเร้านั้นได้ ผู้ป่วยหายใจเหนื่อยมากขึ้น ความดันโลหิตเริ่มลดต่ำลง ชีพจรเบาเร็ว ข้าพเจ้าบอกญาติให้ตั้งสติและคอยเป็นกำลังใจให้กับผู้ป่วยจนถึงวินาทีสุดท้าย เพื่อให้ผู้ป่วยได้ไปอย่างสงบ ข้าพเจ้าได้นำหนังสือสวดมนต์เข้าไปในห้องแล้วนั่งลงข้างเตียงโดยมีญาติและลูกๆ ของผู้ป่วยนั่งอยู่ข้างๆ พร้อมกับบอกผู้ป่วยว่า “พี่ไม่ต้องกังวลนะ หูจะอยู่เป็นเพื่อนพี่” ข้าพเจ้าพูดพร้อมกับจับมือผู้ป่วยไว้ และบอกต่อไปว่า “พี่หายใจเข้าออกยาวๆ ลึกๆ นึกถึงความดีที่พี่ทำมา นึกถึงแต่สิ่งดีๆ ในชีวิต นึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลับตาและนอนหลับให้สบายนะ พี่ะไม่ต้องเป็นห่วงลูกและครอบครัว ไม่ต้องกังวลใดๆ ทั้งสิ้น” หลังจากนั้นข้าพเจ้าเริ่มอ่านบทสวดมนต์ให้ผู้ป่วยฟัง ข้าพเจ้าพยายามอ่านบทสวดมนต์ไม่ให้เสียงสั่น ทั้งๆ ที่ในใจของข้าพเจ้ารู้สึกท้อใจอย่างบอกไม่ถูก ผู้ป่วยนอนหลับตา แต่หน้าตาไหลตลอดเวลา กำมือข้าพเจ้าไว้นแน่น พร้อมกับพูดเสียงเบาๆ ว่า “พี่ไม่อยากตาย พี่ไม่อยากตาย พี่เป็นห่วงลูก และครอบครัว” ข้าพเจ้าเริ่มคุยกับผู้ป่วยไปเรื่อยๆ ว่า “พี่ทำสมาธิให้ใจเราอยู่ที่ลมหายใจ ปล่อยวางทุกอย่าง ไม่ต้องเป็นห่วงและกังวลอะไรทั้งนั้น

เรื่องเล่าจากใจ

พี่เห็นม๊าย สามีและลูกๆ ของพี่อยู่เคียงข้างพี่ตลอด พี่นอนหลับให้สบายนะ” จากที่ผู้ป่วยหายใจเหนื่อย กระสับกระส่ายก็เริ่มสงบลง ลมหายใจแผ่วเบา ลงเรื่อยๆ ข้าพเจ้าพยายามกลั้นน้ำตาไม่ให้ไหล เพราะถ้าเราร้องไห้เสียงเอง ผู้ป่วยและญาติคงรู้สึกแย่ไปด้วย

เวลาผ่านไปประมาณ 20 นาที มือที่กำข้าพเจ้าแน่น ค่อยๆ คลายลง ผู้ป่วยที่นอนหลับตาลืมตาอีกครั้งมองมาที่ข้าพเจ้า ด้วยแววตาที่เป็นสุข และหลับตาลงอีกครั้งพร้อมกับบรอยยิ้มบนใบหน้า ข้าพเจ้ารู้สึกได้ว่าขณะนี้ผู้ป่วยได้จากโลกนี้ไปแล้ว และไปอย่างสงบจึงบอกให้ญาติรับทราบ ทำมกลางความโศกเศร้าของบรรดาญาติๆ ประโยคแรกก็ญาติพูดพร้อมกับเข้ามาสวมกอดข้าพเจ้า คือ “ขอบคุณจริงๆ สำหรับทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้ผู้ป่วยในวันนี้” มันทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจและมีกำลังใจที่ได้มีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยให้ได้พบกับความสงบในวาระสุดท้ายของชีวิต

จากเหตุการณ์ในวันนั้น ทำให้ข้าพเจ้าเก็บไปคิดว่าแม้ที่จริงแล้ว คนเราเมื่อถึงเวลาต้องจากโลกนี้ไป ต้องจากไปด้วยใจที่เป็นสุข พยายามอย่าไปยึดติดให้ปล่อยวาง หวังถึงสิ่งที่ดีๆ โดยเอาธรรมะเป็นที่พึ่ง ทำจิตใจให้สงบ จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในการดูแลผู้ป่วยในระยะสุดท้าย ที่ข้าพเจ้าได้ประสบมาล้วนแต่เป็นอุทาหรณ์ในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติงานโดยสอนให้เราต้องมีความเสียสละ ให้บริการผู้ป่วยด้วยใจ และหัวใจความเป็นมนุษย์ มีความโอบอ้อมอารี โดยให้คิดเสมอว่า

ผู้ป่วยคนนั้นคือญาติของเรา ทำอะไรก็ให้ทำด้วยใจที่เป็นสุข บริสุทธิ์ โดยไม่หวังผลตอบแทน

สุดท้ายของยกคำปรารภจากพระไพศาล วิสาโล “ทราบใจที่เรา ยังมีลมหายใจ ความสุขก็หาใช้สิ่งใดตัวไม่ ที่จริงแล้วความสุขอยู่ที่ลมหายใจนั่นเอง เพียงแค่ห่อหุ้มจิตมาอยู่ที่ลมหายใจทั้งเข้าและออก รับรู้สัมผัสที่ปลายจมูกเบาๆ พร้อมกับความคิดทั้งปวง ก็จะสัมผัสได้ถึง ความสงบเย็น ไปร้งโล่งและเบาสบาย

ความสุขนั้นมีอยู่กับเราตลอดเวลา เพียงแต่เรามองไม่เห็นเอง เพียงแค่หันมาชื่นชมสิ่งที่เรามีอยู่ ก็เป็นสุขได้ไม่ยาก

ความทรงจำของพ่อ

สมจิตร ดอกบัวทอง

โรงพยาบาลศิริราช

บางครั้งการที่คนเรายังมีความทรงจำอยู่ได้ตลอด จนกว่าชีวิตหนึ่งชีวิต จะหมดลมหายใจเป็นสิ่งที่คุณคนหวังจะเป็นอย่างนั้น ถึงแม้จะเป็นเรื่อง ที่ดีหรือไม่ดีก็ตาม แต่ความทรงจำบางอย่างก็เป็นครูสอนเราได้ว่า ถ้า เป็นสิ่งที่ไม่ดี หรือที่เราทำผิดพลาดไป เราก็ไม่ควรทำซ้ำอีก แต่ถ้าเป็น สิ่งที่ดี เราก็ควรทำต่อไป ตราบเท่าที่เรายังมีชีวิตอยู่ในโลกอันสวยงาม ใบนี้นี้

วันและเวลาผ่านไปรวดเร็วเหลือเกิน ผ่านไปพร้อมๆ กับความ ทรงจำของพ่อ พ่อเป็นคนที่ไม่รู้เรื่องทุกอย่างได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็น บุคคล เวลา สถานที่ แต่เมื่อเวลาผ่านไปจนถึงวันนี้พ่อต้องสูญเสียความ ทรงจำ จากการเจ็บป่วย ทำให้บางครั้งก็จำได้ บางครั้งก็จำไม่ได้ เช่น วันไหนวันอะไร วันที่เท่าไร เดือนอะไร พ่อจะงง ตอบได้บ้างไม่ได้บ้าง บางครั้งกินยาแล้ว ก็บอกว่ายังไม่ได้กินเลย เนื่องจากภาวะสมองเสื่อม หมอเคยบอกให้ทำใจว่า อាកการอาจจะทรงตัวหรือทรุดลงเรื่อยๆ ฉัน จะตอบหมอบอกกลับไปว่า สิ่งที่ยากที่สุด คือ การทำใจยอมรับนั่นเอง

ทุกวันนี้ในครอบครัวทุกคนพยายามให้ความสำคัญในการดูแลการใช้ชีวิตประจำวันอย่างใกล้ชิดของพ่อ โดยเฉพาะแม่จะเป็นผู้ที่รับภาระหนักที่สุด เพราะทุกวันที่ฉันต้องออกจากบ้านมาทำงาน แม่จะเป็นคนที่เหนื่อยมาก แทบไม่ได้พักผ่อน เพราะต้องดูแลพ่อไม่ให้เดินไปไหนต่อไหน บางครั้งก็จะหลั่งมอยุบอยุ่ๆ บางวันเมื่อฉันกลับถึงบ้านแม่ดูเหนื่อยและเพลียมาก ฉันถามแม่ว่าทำไมวันนี้แม่ดูเหนื่อยจัง แม่ตอบกลับมามีเมื่อคืนไม่ค่อยได้นอนเลย พ่อเดินตลอด ลูกมาเข้าห้องน้ำ อาบน้ำบ้าง ถ่ายปัสสาวะบ้าง เดินวนไปวนมาอยู่ในห้องครัว พอถึงเวลาตื่นก็ตื่น แม่ต้องหุงข้าว ทำกับข้าว เพื่อใส่บาตรตอนเช้าทุกวัน สรุปรแม่ไม่ได้นอนเลยทั้งคืน พ่อ 6 โมงเช้า พ่อก็จะมาหนึ่งที่หน้าบ้าน มองอย่างไร้จุดหมาย ทำอยู่อย่างนี้ซ้ำๆ วนเวียนแบบนี้เป็นประจำ แม่ไม่เคยบ่นหรือพูดว่าพ่อ ที่ทำให้ต้องเหนื่อยหรืออดนอน แต่คำที่แม่ตอบกลับมามีทำให้ฉันรับรู้ถึงความรัก ความห่วงใยที่แม่มีให้พ่อตลอดเวลา ซึ่งเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่นัก แม่พูดว่า “ทุกวันนี้แม่เหนื่อยก็เพราะต้องดูแลเด็กในบ้านหนึ่งคน ลูกไม่ต้องกังวลหรอก แม่ทำให้พ่อได้” สิ่งเดียวที่พ่อทำให้ทุกคนมีกำลังใจ คือ เมื่อหมอดูถามพ่อว่า ผู้หญิงตัวเล็กๆ คนนี้เป็นใคร พ่อตอบว่า แฟนผม แล้วยิ้ม หมอดูถามต่ออีกว่าฉันเป็นใคร พ่อบอกว่า ลูกสาว ภาพที่เห็น ณ ขณะนั้น คือ ฉันกับแม่หันมามองหน้ากัน แล้วยิ้มแก้มปริเลย อย่างน้อยพ่อก็ยังจำแม่กับฉันได้ แต่ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าเหลือเวลาอีกเท่าไรที่พ่อจะจำฉันกับแม่ได้ ซึ่งฉัน

เรื่องเล่าจากใจ

ไม่อยากให้มีวันนั้น เราคอยให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ช่วยให้ครอบครัว
เราอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข เพื่อจะได้ช่วยกันดูแลพ่อให้ดีที่สุดและ
ตลอดไป

ถ้าย้อนเวลากลับไปได้ ฉันจะขอใช้เวลาในเวอร์หยุดให้คุ้มค่าที่สุด
และมากที่สุดให้หมดไปกับการดูแลพ่อให้เต็มที่กว่านี้ เพราะพ่อเป็น
ผู้ให้ชีวิตฉันได้เกิดมาและมีโอกาสได้ดูแลผู้ป่วยที่เข้ามารักษาตัวใน
โรงพยาบาล ไม่ว่าจะเป็นด้านความทุกข์สบาย และการให้กำลังใจมากกว่า
30 ปีแล้ว ฉันอยากให้มีบุญกุศลที่ได้ทำมาตลอดนี้ ได้ย้อนกลับไป
ทำให้พ่อมีสุขภาพที่แข็งแรง และถ้าเป็นไปได้ ขอความทรงจำของพ่อ
กลับคืนมาให้มากที่สุด ฉันจะเฝ้ารอจนกว่าวันนั้นจะมาถึง

ลูกจำ...พ่อขอโทษ

สุธีรา พิมพ์รส

โรงพยาบาลศรีนครินทร์

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

“ยังงี้ก็ขออภัยให้ถึงที่สุด เต็มที่ครับคุณหมอ ลูกผมยังตายไม่ได้”
น้ำเสียงเกรี้ยวกราด บอกเล่าถึงการร้องขอที่ยิ่งใหญ่ของผู้เป็นพ่อ ทำให้
ผู้ฟังถึงกับนิ่งอึ้งไปชั่วขณะระหว่างการสนทนา “อาการของน้องตอห์น
หมอมเองก็ยังไม่บอกไม่ได้ว่าน้องเขาจะอยู่กับเราอีกนานแค่ไหน ถึงอย่างไร
หมอก็จะทำเต็มที่ การรักษาตอห์นนี้จะช่วยในเบื้องต้น คือทำอย่างไร
จะหยุดเลือดได้ และไม่ให้น้องติดเชื้อมากเกินไป” “แล้วแต่ว่าคุณหมอ
จะกรุณาครับ คุณหมอแต่สำหรับผม ผมจะไม่ขอทำอะไรที่ เป็นการ
ตัดวงจร ไม่เป็นคนตัดสินใจยุติการรักษาลูก แต่ถ้าเขาจะไปก็ให้เขาไป
เมื่อถึงเวลาของเขา”

นั่นค่อยๆ ทบทวนเรื่องราวที่เกิดขึ้นเมื่อวานนี้ ที่โรงพยาบาล
จากหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดถึงวิกฤต เล่าให้ฟังถึงคนไข้คนหนึ่งที่คลอด
ออกมาพร้อมกับความผิดปกติ คือมีรูเปิดกะโหลกศีรษะด้านหลังยื่นออกมา
ทำให้เนื้อสมองไหลออกมาข้างนอก มีหัวหนูน้อย มีหน้าซึ้งมีความผิดปกติ
ที่หัวใจ “พ่อเขายังรับไม่ได้ที่ลูกจะตายตอห์น ขออภัยเต็มที่ ลูกคนก่อน

เรื่องเล่าจากใจ

ก็เป็นโรคเดียวกัน แต่เขาตัดสินใจยุติการตั้งครรภ์ตามคำแนะนำของหมอ ลูกคนนี้จะเหมือนเขาจะทราบตั้งแต่ตั้งครรภ์ได้หกเดือน แต่พ่อขอร้องไห้แม่ตั้งครรภ์ต่อจนครบกำหนดคลอด” และเข้าวันนี้ ฉันได้รับโทรศัพท์จากหมอเจ้าของไข้ให้ทีมเราเข้ามาร่วมดูแลคนไข้รายนี้และครอบครัว

การตั้งตารอคอยชีวิตน้อยที่กำลังจะลืมตามาดูโลก เป็นอีกความสุขหนึ่งของพ่อ แม่ และความปรารถนาสูงสุดที่พ่อแม่ทุกคนมีเหมือนกันก็คือ การที่ได้เห็นลูกน้อยเกิดมามีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง แต่สำหรับครอบครัวของสิทธิก็กลับไม่เป็นอย่างนั้น “ผมเป็นคนสระบุรีครับ แฟนผมเป็นคนหนองบัวลำภู เราแต่งงานกันมา 6 ปีแล้วครับมีลูกคนหนึ่งที่ 3” สิทธิค่อยๆ เล่าเรื่องราวของเขาให้ฉันฟังในวันแรกที่พบกัน “ผมทำธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง แฟนเป็นแม่บ้าน ปีที่ผ่านมามีผลประกอบการไม่ดีเลยครับ ย่ำแย่ เมื่อก่อนผมมีเงิน มีทุกอย่าง ใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย มีรถขับมีบ้าน แต่ทุกวันนี้ผมต้องเดิน ผมรู้ว่ามันเกิดอะไรขึ้นกับผมและครอบครัว มันเป็นเรื่องที่ผมทำไว้กับลูกคนก่อน ตอนนั้นเขามาทวงคืนแล้ว พระบอกว่าเขาขี้บ่ผมอยู่อย่างจี้” ว่าพลางทำท่ายกมือกดไปที่ไหล่ของตัวเอง “เขาจะกดผมไว้จนฉันไม่ได้ลืมตาอีก”

ฉันนั่งฟังสิ่งที่สิทธิเล่าอย่างตั้งใจ และรู้สึกสนใจในสิ่งที่สิทธิพูดขึ้นมาทันที “ผมทำผิดต่อเขา ผมเป็นคนตัดสินใจทุกอย่าง แล้วผมก็ถูกตำหนิจากทุกคนในครอบครัว ครั้งนี้ผมจะไม่ทำผิดอีกซ้ำสอง ผมเชื่อว่าเป็นเขา เพราะมีหลักฐานเหมือนกัน หัวก็เป็นอย่างเดียวกัน พระบอกว่าห้ามผม

ทำอะไรกับลูกคนนี้ ถ้าผมบอกรอให้หยุดรักษา ก็เท่ากับผมฆ่าลูกผม แล้วชีวิตผมจะไม่เหลืออะไรอีกเลย”

ฉันใช้เวลากว่าชั่วโมงในการนั่งฟังสิทธิ์ หลังจากฟังเรื่องราวทั้งหมดทำให้ฉันเข้าใจในสิ่งที่สิทธิ์ตัดสินใจที่จะรักษาลูกของเขาจนสุดความสามารถ ฉันพาสิทธิ์เข้าไปเยี่ยมลูกหลังการสนทนาลึ้นสุดลง “ผมขอถ่ายภาพได้มั๊ยครับ ผมจะเก็บเขาไว้ในความทรงจำ ตลอดไป ผมจะขอทำหน้าที่ของพ่อคนหนึ่งให้ดีที่สุดนะ ขอให้ผมได้รักษาเขา และได้มีโอกาสดูแล ชื่นชมเขา” ภาพหนูน้อยทารกเพศหญิงนอนอยู่บนเตียง ศีรษะถูกพันรอบด้วยผ้าก๊อซหนาเตอะ ถึงกระนั้นก็ยังมီးเลือดซึมออกมาให้เห็น ได้ถูกเก็บไว้ในความทรงจำของผู้เป็นพ่อผ่านกล้องโทรศัพท์มือถือระหว่างนั้นทีมการรักษากำลังถูกช่วยกันทำแผล และอาจารย์หมอเจ้าของไข้ได้อธิบายถึงการรักษานองในเบื้องต้นที่จะต้องทำเป็นการเร่งด่วนก็คือการผ่าตัด เพื่อจะหยุดเลือดและต้องตัดเนื้อสมองที่ไหลย้อยออกมาข้างนอกออกไปเพื่อไม่ให้เกิดการติดเชื้อ ในช่วงแรกสิทธิ์ยังไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าการผ่าตัดจะเกิดผลอย่างไร แต่เมื่อได้รับคำอธิบายจากอาจารย์หมอเจ้าของไข้ถึงความจำเป็น การรักษาด้วยการผ่าตัดจึงเป็นหนึ่งในทางเลือกในการช่วยชีวิตลูกของสิทธิ์ โดยสิทธิ์และครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

วันต่อมาฉันมีโอกาสดำเนินไปเยี่ยมก้อย ภรรยาของสิทธิ์ที่นอนพักฟื้นอยู่ที่หอผู้ป่วยหลังคลอด ตามแผนการดูแลต่อเนื่องที่วางไว้

เรื่องเล่าจากใจ

เมื่อไปถึงภาพที่เห็นคือหญิงสาววัย 30 ต้นๆ รูปร่างสมส่วน ผิวขาว ผอมยาว นอนอยู่บนเตียงผู้ป่วย สีหน้าท่าทางดูจิตใจโรย แหวตาดูเศร้าสร้อย จันเดินเข้าไปทำความรู้จักและแจ้งวัตถุประสงค์ของการมาพบเธอ ในครั้งนี้ จันหึงคุยเป็นเพื่อนก้อยอยู่นาน ในระหว่างนั้นความรู้สึกของแม่ที่รู้ว่าการกำลังจะสูญเสียลูกและนี่ไม่ใช่ครั้งแรกสำหรับก้อย ก็ค่อยๆ พรั่งพรูออกมา “หนูรู้ว่าลูกจะไม่รอด รู้ตั้งแต่ท้องได้ 6 เดือนแล้วหมอแนะนำให้เอาลูกออก แต่พ่อเขาไม่ยอม หนูทำใจมาตลอด ยังไงเขาก็ไม่ยอมอยู่กับเราแล้วก็ไม่ยอมให้เขาทราบ” “ยายก็คิดอย่างนั้น ปลอ่ยเขาไปดีกว่า” เสียงคุณยายที่นั่งฟังด้วยอยู่ข้างๆ แทรกขึ้นมาระหว่างสนทนา “แสดงว่ายายกับแม่ไม่ยอมให้เห็นน้องทราบแล้ว แต่พ่อเขายังจะสู้ต่อใช้มั้ยคะ” “ใช่แล้วค่ะ พ่อเขายังไงก็จะยื้อลูกไว้ ไม่รู้จะยื้อไว้ทำไมส่งสารหลาน เขาเป็นคนดีค่ะ เขาความคิดตัวเองเป็นใหญ่ พุดยังงี้ก็ไม่ฟัง แต่ว่าเขาก็รักลูกรักเมียดี เขาเชื่อว่าลูกคนที่แล้วมาเกิด พระบอกว่าไม่ให้ทำเหมือนครั้งที่แล้ว มันจะไม่เจริญ ล่มจม ถึงต้องอุ้มท้องมาจนถึงวันคลอด ตรงนี้เราก็กทำตามเขาแล้ว เชื่อเขาแล้ว ก็น่าจะพอ” คุณยายพูดปนเสียงสะอื้น จันหยิบกระดาษทิชชูที่พกติดกระเป๋าไว้ ยื่นให้คุณยาย “จันเห็นใจและเข้าใจทุกคนนะคะ อยากให้กำลังใจ เข้าใจทั้งคุณเลิถี่ซึ่งเขาก็เป็นหัวหน้าครอบครัว เขาก็มีเหตุผลของเขา ต่างคนต่างก็มีเหตุผลของตัวเอง เข้าใจคุณยายและก้อย คิดว่าทางที่มั่นคงจะได้ปรึกษาหารือกันนะคะว่าจะหาทางช่วยทุกคนอย่างไร พุ้งนี่จะมาเยี่ยมใหม่ค่ะ”

ฉันได้นำเรื่องราวของคนไข้ที่ได้รับปรึกษารายล่าสุดเข้าประชุมร่วมกับอาจารย์หมอศรีเวียง หัวหน้าหน่วยการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคองหรืออีกชื่อหนึ่งที่เรารู้จักกันติดปากกันแล้วว่าหน่วยการดูแลรักษาในการประชุมก่อนทำงานของเช้าวันต่อมา และได้ข้อสรุปจากที่ประชุมว่าเราควรจะมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันที่มีการดูแลรักษาหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดถึงวิกฤตและกับครอบครัว ถึงการวางแผนการดูแลการบอกข้อมูลความจริงเกี่ยวกับโรครวมทั้งแผนการรักษาในขณะนี้เพื่อให้ครอบครัวได้รับรู้และสามารถตัดสินใจอะไรได้ ที่สำคัญครอบครัวยังมีความคิดเห็นที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

หลังนัดหมายผู้เกี่ยวข้องซึ่งประกอบไปด้วย อาจารย์แพทย์ที่เคยดูแลตั้งแต่แรกรับในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดถึงวิกฤต อาจารย์แพทย์ที่เชี่ยวชาญด้านโรคทางพันธุกรรม อาจารย์แพทย์ที่ดูแลหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดระยะวิกฤตปัจจุบัน แพทย์ประจำบ้านซึ่งเป็นเจ้าของไข้ พยาบาลจากหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดระยะวิกฤต การประชุมทีมเริ่มต้นขึ้นโดยมีอาจารย์หมอศรีเวียง ทำหน้าที่นำประชุม วัตถุประสงค์สำคัญของการพูดคุยกันในทีมในวันนี้คือ เพื่อวางแผนและรับทราบเกี่ยวกับตัวโรคของคนไข้ แลกเปลี่ยนข้อมูลกันในทีมและตั้งเป้าหมายร่วมกัน และหลังจากที่ทีมได้ข้อสรุปแล้ว เราจะได้สื่อสารให้ครอบครัวได้เข้าใจในทุกประเด็นตรงกัน ประเด็นสำคัญที่เรากล่าวถึงในการที่จะคุยครอบครัว ก็คือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวโรคความรุนแรงและโอกาสรอด

เรื่องเล่าจากใจ

ที่แทบจะไม่มี อาการของคนไข้ในขณะนี้ การรักษาที่ได้ทำไปแล้ว การวางแผนการดูแลรักษา และประเมินการรับรู้ของครอบครัว ตลอดจน ค้นหาความต้องการที่แท้จริงของครอบครัว

เมื่อคิดว่าทุกอย่างพร้อม จึงได้เชิญครอบครัวซึ่งวันนี้มาพร้อมหน้า พร้อมตาทั้งสี่พี่น้อง ก้อยและแม่ของก้อย การพูดคุยเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ทุกอย่าง โดยทุกคนในทีมมีส่วนร่วม แต่เมื่อทางทีมได้ขอความเห็น เกี่ยวกับการวางแผนในอนาคต กรณีที่คนไข้สามารถหายใจเองได้แล้ว จะค่อยๆ ลดเครื่องช่วยหายใจลงจนสามารถถอดท่อช่วยหายใจได้ แต่เมื่อใดที่สมองซึ่งตอนนี้อยู่กักตุนเหลือเพียงนิด ไม่สามารถควบคุม ร่างกายได้ และหอบมากขึ้น จะให้ใส่ท่อกลับเข้าไปใหม่หรือไม่ เป็น คำถามที่ยังหาข้อสรุปจากครอบครัวไม่ได้ “ใส่กลับเข้ามาอีกหลาหนึ่ง ทรมาน แค่นิดเวลาเฉยๆ ปลดปล่อยเขาไปดีมัย” คุณยายกับแม่ยืนย่นการ ตัดสินใจเดิม แต่สิทธิ์กลับไม่เห็นด้วย “ผมขอให้ช่วยเขาอีกครั้ง ขอโอกาส เถอะครับ เพื่อมีปฏิกิริยา” เมื่อเห็นว่าการประชุมจะยืดเยื้อออกไป จึงตัดสินใจเอ่ยขึ้น “ทางทีมไม่ได้เร่งรัดให้ครอบครัวตัดสินใจในวันนี้ นะคะ ยังพอมีเวลาปรึกษาหารือกันใหม่ ให้มีความเห็นตรงกันก่อนว่าอย่างไร แล้วค่อยแจ้งมาทางเรา”

เวลาผ่านไปเพียงวันเดียว ขณะที่ฉันดูคนไข้อยู่ที่หอผู้ป่วยเด็ก โรคมะเร็ง เสียงไวรลัดฟ้าก็ดังขึ้น ต้นสายคือสิทธิ์นั่นเอง “สวัสดีครับ คุณลุง ลูกผมเป็นไข้อย่างแล้ว ตอนนี้อยู่ที่กรุงเทพฯ มาจัดการเรื่อง

ทำสัญญาธุรกิจ” หวังเสียบงสิทธิ์ดูราบเรียบ สงบหนึ่ง “เมื่อเข้าไปเยี่ยมห้อง
อาการยังทรงๆ นะคะยังต้องช่วยหายใจโดยการใส่ท่อช่วยหายใจต่อเข้ากับ
เครื่องช่วยหายใจเพราะหลังผ่าตัดยังไม่สามารถ ถอดท่อได้” “คืออย่างนี้ครับ
คุณลุง 1 วันที่ผ่านมามาผมกลับไปนั่งคิดทบทวน ไตร่ตรองถึงเรื่องของ
ลูกผม ผมคิดว่าผมจะไม่ยื้อเขาไว้แล้วครับ ผมพอแล้ว ผมไปกราบพระ
ที่ผมเคารพนับถือ และได้ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับลูกคนที่ตายไป
ได้มีโอกาสนขอโทษเขา ขอโทษกรรม ผมรู้สึกสบายใจ พระบอกว่า
ปล่อยเขาไปเถอะถึงเวลาของเขาแล้ว ช่วยบอกคุณหมอให้ผมด้วย”
“ได้ค่ะคุณสิทธิ์ จะได้สื่อสารกับทางทีมให้ทราบตรงกัน เชื่อว่าการตัดสินใจ
ครั้งนี้คนที่ได้ประโยชน์มากที่สุดคือน้อง เขาคงรับรู้และดีใจนะค่ะที่พ่อ
ได้ทำสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเขาตลอดมา” “ผมมั่นใจว่าผมตัดสินใจไม่ผิดครับ”
สิทธิ์ย้ำชัดกับฉันถึงการตัดสินใจครั้งใหม่ของเขาคืออีกครั้ง

ฉันรีบยกหูโทรศัพท์ต่อสายถึงอาจารย์แพทย์ที่ดูแลลูกของสิทธิ์
ในขณะนี้ และแจ้งเรื่องการตัดสินใจครั้งใหม่ของสิทธิ์รวมทั้งโทรหาภรรยา
ของเขาเพื่อยืนยันว่าทุกคนเห็นพ้องต้องกันกับการตัดสินใจครั้งนี้
เป็นอันว่าก็ได้ข้อสรุปแล้ว หลังวางสายโทรศัพท์ฉันนั่งอมยิ้มด้วยความรู้สึก
ภูมิใจกับผลงานการช่วยเหลือเยียวยาผู้ป่วยและครอบครัว ของทีมการ
ดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง หน่วยการดูแลรักษา ที่ถือ เป็นอีกหนึ่งคำตอบ
ของการ ใช้ทักษะเรื่องเล่า (Narrative medicine) เข้ามามีบทบาท
ในการทำงานของเราหนึ่งก็คือ ทักษะกระบวนการรับรู้แบบซึมซับ

เรื่องเล่าจากใจ

จากมุมมองการรับรู้ ความต้องการของครอบครัว ไม่ได้ดัดสันไปตาม
ความคิดของเราตัวเรา หรือในทางการแพทย์เราเรียกว่าทักษะการสื่อสาร
เชิง Empathy

สิทธิเป็นตัวอย่างให้ฉันและทีมได้เรียนรู้ว่าหากเราปรับตัวสัน
ไปตามตัวเรา ความหมายของเราเราอาจจะมีมุมมองว่า “พ่อคนนี้สื่อสาร
ไม่เข้าใจ ทำไมไม่เชื่อในสิ่งที่หมอแนะนำ ทำไมจึงไม่ให้อบรมยุติการ
ตั้งครรภ์ตั้งแต่แรก ปล่อยให้เด็กคลอดออกมาทำไม” แต่เมื่อเราได้ใช้เวลา
ในการพูดคุย รับฟังและซึมซับรับรู้เรื่องราวความสูญเสียที่ผ่านมาของสิทธิ
ทำความเข้าใจในสิ่งที่สิทธิเชื่อ นั่นแสดงว่าเราได้เปิดพื้นที่ เปิดอารมณ์
ของเราให้เข้าใจและมองเห็นทุกข์ของสิทธิและครอบครัวแล้ว ทิศทางของ
ความคิดของเราต่อสิทธิก็เปลี่ยนไปในทางที่ดี ส่งผลให้การวางแผนการ
ดูแลง่ายขึ้น และมีเป้าหมายทิศทางเป็นไปในแนวเดียวกัน ถึงแม้วันนี้
ห้องได้จากไปแล้วแต่คุณค่าจากการได้ให้การดูแลครอบครัวของสิทธิ
จะยังคงอยู่ตลอดไป เพราะเราได้นำแนวทางนี้ไปให้การช่วยเหลือ
เยี่ยวยาคนไข้ของเรา คนแล้วคนเล่า เพื่อเขาเหล่านั้นและครอบครัวจะ
สามารถยืนหยัดพร้อมที่จะ เผชิญกับสิ่งที่เรียกว่าความตายที่กำลังรออยู่
เบื้องหน้าได้อย่างกล้าหาญ ก่อหลมหายใจสุดท้ายจะมาถึง

ศูนย์บริการ ศิริราช : 024199679, 024199680
<http://www.si.mahidol.ac.th/palliative>
“ผู้ออกแบบ ปก บริษัท ต้นไทร ศรีอเนก จำกัด”
โทร. 02-713-6814